

**«БІЛІМ ЖӘНЕ ЖАҢА
ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР
ОРТАЛЫҒЫ» ЖШС**

**ТОО «ЦЕНТР ОБРАЗОВАНИЯ И
НОВЫХ ИННОВАЦИОННЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ»**

Бағдарлама жобасын қоғамдық талқылауға арналған сілтеме:

[https:// center-nit.kz](https://center-nit.kz)

**«Педагог-ассистенттердің қызметіндегі заманауи тәсілдер: инклюзия,
өзара іс-қимыл, даму»**

**атты педагог-ассистенттердің біліктілігін арттыру курсының
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ**

Сағат саны: 80 ак.сағ.

Алматы 2025

1. Жалпы ережелер

«Педагог-ассистенттердің қызметіндегі заманауи тәсілдер: инклюзия, өзара іс-қимыл, даму» біліктілікті арттыру курсының оқу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама): мақсаты, міндеттері, оқытудың жоспарланған нәтижелері, курстың құрылымы мен мазмұны, ұйымдастыру ерекшеліктері, курсты оқу - әдістемелік қамтамасыз ету, тыңдаушылардың білімі мен дағдыларын бақылау және бағалау рәсімін айқындайды.

Бағдарлама инклюзивті білім беру жағдайында педагог-ассистенттердің кәсіби құзыреттіліктерін арттыруға, ерекше білім беруді қажет ететін балаларды (ЕБҚ) тиімді сүйемелдеу дағдыларын дамытуға, сондай-ақ педагогикалық ұжыммен, сүйемелдеу мамандарымен және білім алушылардың ата-аналарымен (заңды өкілдерімен) өзара әрекеттесу біліктерін қалыптастыруға бағытталған.

Осы педагогтердің біліктілігін арттыру бойынша білім беру бағдарламасы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген) Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелген) Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын ескере отырып сәйкес әзірленді.

Бағдарламаның өзектілігі

Қазіргі заманғы білім беру жүйесі барлық білім алушылардың, соның ішінде ерекше білім беруді қажет ететін балалардың (ЕБҚ) сапалы білім алуына жағдай жасауды мақсат етеді. Педагог-ассистенттердің білім беру процесіне қатысуы жалпы білім беретін ұйымдарда инклюзивті тәсілді тиімді іске асырудың ажырамас бөлігіне айналды.

Педагог-ассистент ЕБҚ бар білім алушыларға оқу материалын меңгеруге, өз-өзіне қызмет көрсету дағдыларын, коммуникация мен әлеуметтік өзара әрекеттесуді қалыптастыруға қолдау көрсетеді, сондай-ақ қолайлы психологиялық-педагогикалық ортаны қалыптастыруға ықпал етеді. Ол мұғалім, сүйемелдеу мамандары және білім алушының отбасы арасындағы байланыстырушы буын болып табылады.

Инклюзивті тәжірибелерді белсенді енгізу аясында педагог-ассистенттерді кәсіби даярлау, оларды әдістемелік және технологиялық жағынан қамтамасыз ету қажеттілігі артып келеді. Педагог-ассистент тек теориялық білімге ғана емес, сонымен қатар сүйемелдеу бойынша практикалық дағдыларға, цифрлық құралдарды қолдана білуге және әрбір баланың ерекшелігін ескере отырып оқу материалдарын бейімдеуге қабілетті болуы маңызды.

Бағдарлама педагог-ассистенттердің білімін жаңартуға және инклюзивті білім берудің қазіргі талаптарына сәйкес құзыреттіліктерін

дамытуға бағытталған. Бағдарламада өзара әрекеттесу, даму және білім берудегі жеке тәсілге ерекше назар аударылады.

Курстық жұмыстың ұзақтығы 80 академиялық сағат – 10 күн, оның әрқайсысы күніне 2 сағаттан (8 академиялық сағат) 4 сабақтан тұрады.

Білім беру бағдарламасы келесі талаптарды анықтайды

-инклюзивті білім беру жағдайында жұмыс істеуге қажетті кәсіби құзыреттерге сәйкес педагог-ассистенттерді даярлау мазмұнына, құрылымына және көлеміне;

-ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды (ЕБҚ) тиімді сүйемелдеуді қамтамасыз ететін білім, білік және дағдыларды қалыптастыруға;

-заманауи оқыту әдістерін, технологияларын және құралдарын, соның ішінде цифрлық ресурстар мен бейімделген оқу материалдарын қолдануға;

-педагог-ассистенттердің қызметінің ерекшелігін ескере отырып, тәжірибеге бағытталған оқу процесін ұйымдастыруға;

-бағдарлама мазмұнын меңгеру және тыңдаушылардың кәсіби құзыреттерінің қалыптасу деңгейін бағалау бойынша аралық және қорытынды бақылау рәсімдеріне.

Мемлекеттік және әлемдік трендтермен байланыс.

Білім беру бағдарламасы инклюзивті білім беруді дамыту, барлық білім алушылар санаты үшін, оның ішінде ерекше білім беруді қажет ететін тұлғаларға (ЕБҚ) сапалы білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ету бойынша мемлекеттік саясаттың өзекті бағыттарын ескере отырып әзірленген. Қазіргі заманғы тәсілдер арнайы жағдайлар жасаудың, білім беру ортасын бейімдеудің және оқытудың жекелендірілген тәсілін қолданудың маңыздылығын көрсетеді.

Халықаралық деңгейде қабылданған тәсілдер әртүрлілікті құрметтеу, қатысу және теңдік қағидаттарына негізделген. Бұл инклюзивті білім берудің негізгі қағидаттарына – қолжетімділік, қолдау, қатысу – толық сәйкес келеді. Алдыңғы қатарлы әлемдік тәжірибелер мамандардың пәнаралық өзара әрекеттестігіне, ата-аналардың белсенді қатысуына, цифрлық және бейімделген технологияларды, оның ішінде жасанды интеллект (ЖИ) элементтерін қолдануға, сондай-ақ педагог кадрлардың кәсіби дамуын қолдауға ерекше көңіл бөледі.

Осы бағдарламада ұлттық басымдықтар мен жаһандық білім беру трендтері қамтылған, атап айтқанда:

педагог-ассистенттердің функционалдық құзыреттерін дамыту;

ЕБҚ бар балаларды сүйемелдеуде цифрлық құралдарды интеграциялау; тұрақты даму мен инклюзивті білім беру ортасына бағдарлану;

білім алушылармен жұмыста этика, толеранттылық және кемсітпеу қағидаттарын ілгерілету.

2. Глоссарий

Педагог-ассистент — білім алушылардың оқу бағдарламаларын меңгеруіне, мектеп ортасына бейімделуіне қолдау көрсететін, сондай-ақ педагогтармен, сүйемелдеу мамандарымен және ата-аналармен өзара әрекеттесетін педагогикалық қызметкер.

ЕБҚ бар білім алушыны сүйемелдеу — білім беру бағдарламасын табысты меңгеруіне, әлеуметтік бейімделуіне және дамуына жағдай жасауға бағытталған педагогикалық және психологиялық-педагогикалық қолдау.

Оқу материалдарын бейімдеу — ЕБҚ бар білім алушылар үшін оқу материалының мазмұнын, формасын және ұсынылу тәсілдерін өзгерту.

Цифрлық құралдар — ЕБҚ бар білім алушыларды оқыту, сүйемелдеу және прогресін мониторингілеу үшін қолданылатын электрондық технологиялар (бағдарламалық қамтамасыз ету, онлайн-ресурстар, мобильді қосымшалар).

Ойын әдістері — мотивация, сөйлеуді дамыту, назар, есте сақтау және коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру құралы ретінде ойындарды пайдалануға негізделген педагогикалық технологиялар.

Адаптивті оқыту платформалары — жасанды интеллект (ЖИ) және деректерді талдау технологияларын қолдана отырып, оқыту процесін жекешелендіруге бағытталған, оның ішінде ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылар үшін мазмұнды, қарқынды және оқу материалдарын ұсыну әдістерін бейімдейтін цифрлық білім беру жүйелері.

Даму бұзылыстарын диагностикалау — баланың психофизикалық дамуының жай-күйі мен ерекшеліктерін (когнитивтік, сөйлеу, қозғалыс және эмоционалды-ерік салаларын қоса алғанда) кешенді бағалау, ауытқуларды анықтау, даму деңгейін анықтау және арнайы білім беру сүйемелдеуінің қажеттілігін негіздеу мақсатында жүргізіледі.

Инклюзивті білім беру — барлық білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беруді қажет ететін балалардың, білім алуына тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс.

Білім алуға арналған арнайы жағдайлар — ерекше білім беруді қажет ететін балалардың білім беру бағдарламаларын меңгеруін қамтамасыз ету үшін қажетті арнайы оқу және жеке дамытушы бағдарламаларды, оқыту әдістерін, техникалық, оқу және басқа да құралдарды, өмір сүру ортасын, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеуді, медициналық, әлеуметтік және басқа да қызметтерді қамтитын жағдайлар.

Медициналық-әлеуметтік және педагогикалық түзету қолдауы — өмір сүру шектеулерін еңсеру және өтеу үшін арнайы әлеуметтік, медициналық және білім беру қызметтерін ұсыну арқылы ерекше қажеттіліктері бар балаларға басқа азаматтармен тең қоғам өміріне қатысу мүмкіндіктерін жасауға бағытталған қызмет.

Ерекше білім беруді қажет ететін тұлғалар (балалар) — тиісті деңгейдегі және қосымша білім алуда арнайы жағдайларды қажет ететін тұрақты немесе уақытша қажеттіліктері бар тұлғалар (балалар).

Мүмкіндігі шектеулі бала (балалар) — туа біткен, тұқым қуалайтын, жүре пайда болған аурулар немесе жарақаттардың салдарынан өмір сүру әрекетінің шектелуіне әкелетін физикалық және (немесе) психикалық кемістіктері бар, белгіленген тәртіппен расталған балалар.

Педагогикалық диагностика — баланың даму деңгейін анықтау, оның күшті және әлсіз жақтарын, сондай-ақ арнайы білім беру сүйемелдеуіне қажеттіліктерін айқындау процесі.

Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу — білім беру ұйымдарында жүзеге асырылатын, білім алушылардың, оның ішінде ерекше білім беруді қажет ететін тұлғалардың, табысты оқуы мен дамуына әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайлар жасауға бағытталған жүйелі ұйымдастырылған қызмет.

Инновациялық технологияларды интеграциялау — білім беру қызметіне заманауи цифрлық және интеллектуалды шешімдерді (жасанды интеллект технологиялары, адаптивті оқыту, деректерді талдау және т.б.) енгізу процесі, әсіресе ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылар үшін оқытудың сапасын арттыруға, жекешелендіруге және қолжетімділігін қамтамасыз етуге бағытталған.

Жеке білім беру бағдарламасы (ЖББ) — әсіресе ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылар үшін, баланың даму ерекшеліктері, қабілеттері және білім беру қажеттіліктерін ескере отырып әзірленетін білім беру маршруты.

Оқытуды жекешелендіру — білім алушының жеке ерекшеліктерін, қажеттіліктерін, дайындық деңгейін, оқу қарқынын және психофизикалық дамуын ескере отырып, білім беру процесін ұйымдастыру.

Жасанды интеллект (ЖИ) — үлгілерді тану, табиғи тілді өңдеу және шешім қабылдау сияқты адам интеллектісін талап ететін тапсырмаларды орындай алатын жүйелерді әзірлейтін технологиялар саласы, инклюзивті білім беруде қолданылады.

Ерекше білім беруді қажет ететін балалар — оқу-тәрбие процесінде көмек пен қызметтерге қажеттілігі бар, онсыз сапалы білім алу мүмкін емес балалар.

3. Бағдарламаның тақырыбы

Бағдарламаның жаңашылдығы

Аталған бағдарлама инклюзивті білім беруді дамытудың өзекті үрдістерін және ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды (ЕБҚ) сүйемелдеуге заманауи құзыреттері бар педагог-ассистенттерді даярлауға деген білім беру жүйесінің қажеттіліктерін ескере отырып әзірленді.

Жаңашылдығының негізгі элементтері:

Кешенді көзқарас – бағдарлама педагог-ассистенттерді нормативтік-құқықтық, психологиялық-педагогикалық, практикалық және цифрлық даярлауды біріктіреді, бұл инклюзивті білім беру ортасындағы қызметтің тұтас кәсіби бейнесін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Практикалық бағыттылық – ерекше білім беруді қажет ететін балаларды сүйемелдеу жағдайларын модельдеуге, практикалық кейстерге,

бейімделген құралдар мен қолдау тәсілдерін қолдануға ерекше назар аударылған.

Цифрлық және инновациялық құралдарды біріктіру – бағдарламада педагог-ассистенттердің практикасына қолжетімді цифрлық ресурстарды, мобильді қосымшаларды және қарапайым жасанды интеллект (ЖИ) элементтерін қолдану қарастырылған.

Пәнаралық өзара әрекеттесуге бағдарлану – педагог-ассистенттердің мұғалімдермен, сүйемелдеу мамандарымен және ата-аналармен (занды өкілдермен) ынтымақтастығының нақты формалары қарастырылады, бұл оқытуда жеке көзқарасты іске асыруға бағытталған.

Этикалық-гуманистік тәсілдердің өзектілігі – кәсіби қызмет барысында эмпатияны, қарым-қатынас этикасын, кемсітпеу мәдениетін және төзімділікті дамытуға баса назар аударылған.

Бағдарламаның аналогтарына талдау

Бағдарламаның Қазақстанда аналогтары бар, алайда, біздің бағдарламаның бірқатар артықшылықтары бар:

Тәжірибеге бағытталған оқыту форматы – бағдарлама педагог-ассистенттердің қызметінің қолданбалы аспектілеріне шоғырланған: сыныптағы сүйемелдеу, практикалық жағдайлар (кейстер), мінез-құлықты қолдау, отбасымен өзара әрекеттесу.

Қазіргі заманғы білім беру технологиялары – курсқа ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылармен (ЕБҚ) күнделікті жұмыс барысында қолжетімді цифрлық құралдар, мобильді қосымшалар және жасанды интеллект (ЖИ) негізіндегі қарапайым шешімдер енгізілген.

Пәнаралық тәсіл – бағдарлама педагог-ассистенттердің мұғалімдермен, логопедтермен, дефектологтармен, педагог-психологтармен, тьюторлармен және ата-аналармен өзара іс-қимыл моделіне негізделген, бұл инклюзивті ортада жұмыс істеудің нақты жағдайларын бейнелейді.

Кәсіби құзыреттерді дамытуға баса назар аудару – бағдарламада өзін-өзі ұйымдастыру, құжат жүргізу, білім алушылардың прогресін бақылау, күйзеліске төзімділік және эмоционалдық күйіп кетудің алдын алу дағдыларын дамытуға ерекше мән беріледі.

Мазмұнның икемділігі мен бейімділігі – модульдердің құрылымы тыңдаушылардың даярлық деңгейіне қарай оқыту процесін бейімдеуге мүмкіндік береді – бұл курсқа жаңадан бастағандар мен тәжірибелі педагог-ассистенттер үшін де тиімді.

Бағдарламаның бірегейлігін талдау және дәлелдеу

Қазақстандағы педагог-ассистенттерге арналған біліктілікті арттыру бағдарламаларына жүргізілген талдау олардың көпшілігі көбіне теориялық дайындық пен нормативтік-құқықтық аспектілерге бағытталғанын көрсетті. Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды (ЕБҚ) практикалық сүйемелдеу, қызметті цифрландыру және пәнаралық өзара әрекеттестік мұндай бағдарламаларда жиі үзік немесе жанама түрде ғана қамтылады.

Осы бағдарламаның бірегейлігі келесі ерекшеліктерден көрінеді:

Кешенді мазмұн – бағдарлама педагог-ассистенттердің қызметінің тек базалық емес, сондай-ақ қолданбалы аспектілерін де қамтиды: құқықтық негіздерден бастап сүйемелдеу технологияларына, ата-аналармен жұмыс және ЖББ-ны (жеке білім беру бағдарламасы) іске асыруға қатысуға дейін.

Практикалық бағыттылық және кейстік тәсіл – мазмұн нақты кәсіби жағдайларға негізделген: құжат жүргізу, мінез-құлықтық қолдау, АСБ бар (аутизм спектріндегі бұзылыстары бар) балаларды сүйемелдеу, білім беру процесіне қатысушылармен коммуникация.

Цифрлық шешімдер мен ЖИ элементтерін енгізу – типтік бағдарламалардан айырмашылығы, бұл курста педагог-ассистенттердің тәжірибесінде қолдануға болатын цифрлық құралдарды, бейімделген қосымшаларды және жасанды интеллект негізіндегі базалық шешімдерді пайдалану қарастырылған.

Пәнаралық өзара әрекеттестік моделіне бағдарлану – бағдарлама педагог-ассистенттің рөлін инклюзивті команданың мүшесі ретінде қарастырады. Бұл команда мұғалімдерден, логопедтерден, дефектологтардан, психологтардан, әлеуметтік педагогтардан және ата-аналардан тұрады.

Кәсіби стандарттар мен білім беру үрдістеріне сәйкестік – бағдарламаның құрылымы мен мазмұны педагог-ассистенттің кәсіби бейініне, инклюзивті білім берудің міндеттеріне және жаһандық трендтерге (жекелендіру, қолжетімділік, цифрландыру, инклюзия) сәйкес келеді.

Бағдарлама 5 модульден тұрады

Модуль1. Инклюзивті білім беру жүйесіндегі педагог-ассистенттердің мәртебесі мен нормативтік-құқықтық базасы	1.1 Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің заңнамалық негіздері
	1.2 Педагог-ассистенттердің рөлі мен функциялары: біліктілік сипаттамалары, еңбек міндеттері, жауапкершілігі
	1.2 Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларға (ЕБҚ) арнайы жағдайлар жасау және сүйемелдеуін ұйымдастыру
Модуль 2. Инклюзивті білім беру жағдайындағы педагог-ассистенттердің қызметінің психологиялық-педагогикалық негіздері	2.1 Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылардың (ЕБҚ) психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері
	2.2 ЕБҚ бар балаларға эмоционалдық және мінез-құлықтық қолдау көрсетудегі педагог-ассистенттің рөлі.
	2.3 Инклюзивті білім беру ортасындағы этика, төзімділік және кемсітпеушілік қағидаттары
Модуль 3. Педагог-ассистенттердің	3.1 Инклюзивті командадағы педагог-ассистенттің рөлі: мұғаліммен және сүйемелдеу мамандарымен ынтымақтастық.

қызметіндегі заманауи тәсілдер мен технологиялар	3.2 ЕБҚ бар білім алушыларды оқу процесінде сүйемелдеу кезеңдері.
	3.3 ЕБҚ бар балалармен жұмыста визуалды және сенсорлық қолдау құралдарын қолдану.
	3.4 Альтернативті және қосымша коммуникация (ААС) элементтерін қолдану
	3.5 ЕБҚ бар білім алушыға арналған жұмыс орнын және оқу аймағын ұйымдастыру
	3.6 Көру, есту, сөйлеу және тірек-қимыл аппараты бұзылған оқушыларды сүйемелдеу
	3.7 Аутизм спектріндегі бұзылыстары бар (АСБ) балалармен жұмыс: сүйемелдеудің ерекшеліктері.
	3.8 Педагог-ассистенттердің жұмысында ойын және дамытушы технологияларды қолдану.
	3.9 ЕБҚ бар балаларды қолдауда цифрлық құралдар мен мобильді қосымшаларды пайдалану
	3.10 ЕБҚ бар білім алушыларда өз-өзіне қызмет көрсету және әлеуметтік мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру
Модуль 4. Инклюзивті білім беру ортасындағы педагогикалық сүйемелдеудің практикасы	4.1 ЕБҚ бар білім алушылардың ата-аналарымен (занды өкілдерімен) педагог-ассистенттердің өзара әрекеттестігі
	4.2 ЕБҚ бар білім алушыларды сыныптан тыс және үзіліс кезіндегі іс-әрекеттерде қолдау көрсету
	4.3 Педагог-ассистенттің байқау жүргізу және құжаттарды ресімдеу бойынша тиімді әдістері.
	4.4 Педагог-ассистенттердің кәсіби күйіп кетуінің алдын алу: стратегиялар мен ресурстар.
	4.5 Жасанды интеллект (ЖИ) көмегімен жеке білім беру бағдарламасының (ЖББ) тиімділігін бақылау және бағалау. ЕБҚ әртүрлі формаларымен білім алушыларды сүйемелдеу бойынша практикалық кейстерді талдау.
Модуль 5. Қорытынды тестілеу және игерілген құзыреттерді бағалау	5.1 Теориялық бөлім
	5.2 Практикалық бөлім

4. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері, күтілетін нәтижелер

Бағдарламаның мақсаты – Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілері, заманауи психологиялық-педагогикалық тәсілдер мен технологиялар, соның ішінде цифрландыру мен жасанды интеллект элементтері негізінде ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды (ЕБҚ) инклюзивті білім беру жағдайында тиімді сүйемелдеуді қамтамасыз ететін педагог-ассистенттердің кәсіби құзыреттерін қалыптастыру және дамыту.

Бағдарламаның міндеттері

Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық негіздері, соның ішінде педагог-ассистенттердің еңбек функциялары, құқықтары мен міндеттері туралы білімдерін өзектендіру;

Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылардың (ЕБҚ) психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін және толерантты, этикалық әрі кемсітпеушілікке жол бермейтін өзара әрекеттесу қағидаттарын түсінуді қалыптастыру;

ЕБҚ бар білім алушыларды сүйемелдеудің заманауи әдістері мен құралдарын, оның ішінде визуалды, сенсорлық, ойын элементтерін және альтернативті коммуникацияны меңгерту;

Инклюзивті білім беру процесіне қатысушылармен: мұғалімдермен, сүйемелдеу мамандарымен және ата-аналармен (заңды өкілдерімен) тиімді өзара әрекеттесу дағдыларын дамыту;

ЕБҚ бар балаларды сүйемелдеуде қолдануға болатын заманауи цифрлық технологиялармен және жасанды интеллект (ЖИ) элементтерімен таныстыру;

Жеке білім беру бағдарламаларын (ЖББ) іске асыру аясында да білім алушыларды сүйемелдеудің тиімділігін бақылау, құжат жүргізу және байқау әдістерін қолдануға үйрету;

Педагог-ассистенттердің кәсіби күйіп кетуінің алдын алу, өзін-өзі қолдау стратегиялары мен кәсіби қызметтегі ресурсқа негізделген көзқарасты үйрету.

Бағдарламаның күтілетін нәтижелері:

Инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық базасын, оның ішінде «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңының ережелерін, педагог-ассистенттерге қойылатын біліктілік талаптары мен ЕБҚ бар білім алушыларды сүйемелдеу жөніндегі міндеттерін меңгереді;

Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың (ЕБҚ) психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері туралы, сондай-ақ инклюзивті білім беру ортасындағы этика, төзімділік және кемсітпеушілік қағидаттары туралы түсінік қалыптастырады;

Педагогикалық сүйемелдеудің заманауи тәсілдері мен технологияларын меңгереді, оның ішінде визуалды және сенсорлық құралдар, альтернативті және қосымша коммуникация элементтері, ойын және дамытушы әдістер;

Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды қолдауда, соның ішінде жеке білім беру бағдарламаларын (ЖББ) іске асыруда, цифрлық

құралдарды және жасанды интеллект (ЖИ) негізіндегі қарапайым технологияларды қолдануды үйренеді;

Педагогтармен, мамандармен және ата-аналармен өзара әрекеттесу, құжаттама жүргізу, білім алушылардың дамуын бақылау және сүйемелдеудің тиімділігін бағалау бойынша практикалық дағдыларды меңгереді;

Кәсіби күйіп кетудің алдын алу, өзін-өзі реттеу және қызметтегі ресурстық көзқарас стратегияларын меңгереді.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Модуль 1. Инклюзивті білім беру жүйесіндегі педагог-ассистенттердің мәртебесі мен нормативтік-құқықтық базасы

Модульдің мақсаты:

Педагог-ассистенттердің инклюзивті білім беру жүйесіндегі құқықтық мәртебесі, рөлі мен функцияларын, еңбек міндеттері мен кәсіби жауапкершілігін, сондай-ақ ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларға (ЕБҚ) арнайы жағдайлар жасау мен сүйемелдеуді ұйымдастырудың нормативтік негіздерін меңгеру.

Модульдің міндеттері:

Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің заңнамалық негіздерімен таныстыру;

Педагог-ассистенттің қызметтік міндеттері мен кәсіби рөлін түсіндіру;

Педагог-ассистенттердің біліктілік талаптары мен жауапкершілігін нақтылау;

ЕБҚ бар білім алушылар үшін арнайы жағдайлар жасау және сүйемелдеуді ұйымдастыру механизмдерін көрсету.

Модульдің күтілетін нәтижелері:

Оқыту нәтижесінде тыңдаушылар:

ҚР білім беру саласындағы НҚА-ны, соның ішінде «Білім туралы» Заңды, Еңбек кодексін және инклюзивті білім беру бойынша әдістемелік-нормативтік құжаттарды меңгереді;

Педагог-ассистенттің кәсіби рөлі мен функцияларын дұрыс анықтай алады;

ЕБҚ бар білім алушыларды сүйемелдеуде қажетті арнайы жағдайларды ұйымдастыру жолдарын біледі;

Өзінің еңбек міндеттері мен жауапкершілігін кәсіби деңгейде іске асыра алады.

1.1 Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің заңнамалық негіздері

Бұл тақырып аясында тыңдаушылар инклюзивті білім беру жүйесінің дамуындағы негізгі құқықтық құжаттармен, соның ішінде ҚР «Білім туралы» Заңымен, ҚР Еңбек кодексімен, БҰҰ-ның Мүгедектердің құқықтары туралы конвенциясымен, ҚР-дағы адам құқықтары бойынша ұлттық жоспарлармен, мемлекеттік стандарттармен және бұйрықтармен (мысалы, №175 бұйрық) танысады.

Сонымен қатар инклюзивті білім берудегі «ерекше білім беруді қажет ететін балалар» (ЕБҚ), «мүмкіндігі шектеулі балалар», «арнайы жағдайлар»,

«қолжетімді орта» секілді негізгі терминдердің нормативтік анықтамалары қарастырылады. Тақырып Қазақстанда инклюзивті білім беруді жүзеге асырудың мемлекеттік саясаты мен халықаралық міндеттемелері контекстінде талқыланады.

1.2 Педагог-ассистенттердің рөлі мен функциялары: біліктілік сипаттамалары, еңбек міндеттері, жауапкершілігі

Бұл тақырыпта тыңдаушылар педагог-ассистенттің кәсіби қызметін ұйымдастырудың құқықтық және әдіснамалық негіздерімен танысады. Педагог-ассистенттің мектеп құрылымындағы орны, оның мұғаліммен және сүйемелдеуші мамандармен өзара іс-қимылы, кәсіби стандарттарға сай негізгі міндеттері мен жауапкершілігі ашылады. Сондай-ақ педагог-ассистентке қойылатын біліктілік талаптары (білімі, білігі, құзыреттері), күнделікті жұмыстағы этикалық нормалар мен педагогикалық такт мәселелері қарастырылады. Тақырып аясында нақты еңбек функциялары мысалдармен түсіндіріліп, олардың оқушының оқу жетістігіне қалай әсер ететіні көрсетіледі.

1.3 Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларға (ЕБҚ) арнайы жағдайлар жасау және сүйемелдеуін ұйымдастыру

Бұл бөлімде ЕБҚ бар білім алушыларды жалпы білім беру процесіне тиімді енгізу үшін қажетті арнайы жағдайларды құрудың мазмұны мен құрылымы қарастырылады. Оқу ортасын бейімдеу, техникалық және оқу құралдарын қолдану, визуалды және сенсорлық қолдау элементтерін пайдалану, сыныптағы физикалық және эмоционалдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жолдары түсіндіріледі.

Сондай-ақ педагог-ассистенттің оқушыны күнделікті сабақта, үзіліс кезінде, іс-шараларда, үй тапсырмасын орындауда және жеке білім беру бағдарламасын (ЖББ) іске асыру кезінде қалай сүйемелдейтіні нақты мысалдар арқылы қарастырылады. Тақырып оқушылардың дербестігін, өз-өзіне қызмет көрсету дағдыларын дамыту жолдарына да назар аударады.

Модуль 2. Инклюзивті білім беру жағдайындағы педагог-ассистенттердің қызметінің психологиялық-педагогикалық негіздері

Модульдің мақсаты:

Педагог-ассистенттердің ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылармен (ЕБҚ) психологиялық және педагогикалық негізде тиімді өзара әрекеттесуін қамтамасыз ету үшін қажетті теориялық білімін, этикалық ұстанымдарын және практикалық дағдыларын қалыптастыру.

Модульдің міндеттері:

ЕБҚ бар балалардың психологиялық және педагогикалық ерекшеліктерін тануға үйрету;

Эмоционалдық және мінез-құлықтық қолдауды қамтамасыз ету бойынша педагог-ассистенттің кәсіби рөлін нақтылау;

Инклюзивті білім беру ортасында этика, төзімділік және кемсітпеушілік қағидаттарын меңгерту;

Әртүрлі даму ерекшеліктері бар балалармен жұмыста жеке тәсілдер мен қолдау стратегияларын қолдану дағдыларын дамыту.

Күтілетін нәтижелер:

Модульді меңгерген тыңдаушы:

ЕБҚ бар білім алушылардың танымдық, эмоционалдық, әлеуметтік дамуы мен мінез-құлқындағы ерекшеліктерін біледі;

Эмоционалдық тұрақсыздықты, әлеуметтік бейімделудегі қиындықтарды тануға және тиісті қолдау көрсетуге қабілетті болады;

Өз кәсіби қызметінде төзімділік, адамгершілік, кәметке толмағандардың құқығын қорғау және кемсітпеушілік принциптерін басшылыққа алады;

Қиын мінез-құлықты реттеуге және сенімді қарым-қатынас орнатуға бағытталған қолдау стратегияларын қолдана алады;

Инклюзивті ортада кәсіби этика мен психологиялық қауіпсіздік қағидаларын ұстанады.

2.1 Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылардың (ЕБҚ) психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері

Бұл тақырыпта педагог-ассистент ЕБҚ бар балалардың жас және жеке психологиялық даму ерекшеліктерімен танысады. Тыңдаушылар танымдық процестердің (зейін, есте сақтау, ойлау), эмоциялық саладағы ерекшеліктердің, моториканың, сөйлеу және әлеуметтік қарым-қатынас дағдыларының дамуына байланысты әртүрлі топтағы оқушылардың мінез-құлқын (интеллектуалды бұзылыстары, сөйлеу патологиясы, аутизм спектрі бұзылыстары, есту немесе көру қабілеті шектеулі балалар, тірек-қимыл аппараты бұзылған балалар және т.б.) қарастырады. Сабақ барысында нақты жағдайлар мен сипаттамалар талданып, әр санаттағы оқушылармен жұмыс істеудің тиімді тәсілдері қарастырылады. Бұл тақырып педагог-ассистенттің оқушыны жақсы түсініп, жеке ерекшеліктерін ескеріп, қолдау көрсетуіне мүмкіндік береді.

2.2 ЕБҚ бар балаларға эмоционалдық және мінез-құлықтық қолдау көрсетудегі педагог-ассистенттің рөлі

Бұл бөлімде педагог-ассистенттің психоэмоционалды қолдау көрсету қызметі жан-жақты ашылады. Эмоционалдық тұрақсыздық, мазасыздық, агрессия, әлеуметтік бейімделудің төмендігі секілді мінез-құлықтың ерекше түрлерін тану және оған бейімделу жолдары көрсетіледі. Тыңдаушылар эмоцияларды реттеу, шиеленістердің алдын алу, жағымды мінез-құлықты нығайту, сенімді қарым-қатынас орнату тәсілдерін меңгереді. Сонымен қатар қауіпсіздік қағидаттары мен баланың құқығын сақтай отырып, мінез-құлықтық стратегияларды қолдану жолдары қарастырылады.

2.3 Инклюзивті білім беру ортасындағы этика, төзімділік және кемсітпеушілік қағидаттары

Бұл тақырып педагог-ассистенттің кәсіби этикасының негіздеріне арналған. Қатысушылар инклюзивті ортада жұмыс істеу барысында төзімділік (толеранттылық), әртүрлілікті құрметтеу, мәдени, тілдік және физикалық ерекшеліктерді қабылдау сияқты құндылықтарға сүйеніп,

кемсітушілікке жол бермей әрекет етуге үйренеді. Этикалық кодекс нормалары, балалардың құқықтарын қорғау стандарттары, қызмет барысында сенімділік пен құпиялылық сақтау, ынтымақтастық пен адамгершілік қағидаттары талданады. Тақырып нақты өмірлік мысалдар мен кейстер арқылы пысықталады.

Модуль 3. Педагог-ассистенттердің қызметіндегі заманауи тәсілдер мен технологиялар

Модульдің мақсаты:

Педагог-ассистенттердің инклюзивті білім беру жағдайында заманауи технологияларды, қолдау құралдарын, визуалды және сенсорлық әдістерді, альтернативті коммуникацияны, цифрлық ресурстарды, сондай-ақ ойын және дамыту технологияларын қолдану арқылы ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды (ЕБҚ) тиімді сүйемелдеуге бағытталған кәсіби құзыреттерін қалыптастыру.

Модульдің міндеттері:

Педагог-ассистенттің инклюзивті команданың құрамындағы рөлін түсіндіру және әріптестік механизмдерін көрсету;

ЕБҚ бар оқушыларды сүйемелдеу кезеңдері мен тәсілдерін меңгерту;

Визуалды, сенсорлық және альтернативті коммуникациялық құралдарды қолдану дағдыларын қалыптастыру;

АСБ бар оқушылармен жұмыс істеудің ерекшеліктерін көрсету;

Цифрлық және мобильді технологияларды сүйемелдеуде қолдану тәсілдерін үйрету;

Оқушылардың дербестігін дамытуға бағытталған әдістерді практикалық түрде қолдануды үйрету.

Күтілетін нәтижелер:

Оқыту нәтижесінде тыңдаушылар:

Инклюзивті топта тиімді әрекеттесіп, мұғалімдермен және сүйемелдеу мамандарымен бірлескен жұмысты жоспарлай алады;

ЕБҚ бар оқушыларды сабақта және сабақтан тыс уақытта сүйемелдеу кезеңдерін біледі және қолдана алады;

Визуалды, сенсорлық және альтернативті қолдау құралдарын мақсатты қолдана алады;

Цифрлық және мобильді ресурстарды оқу процесіне бейімдеп қолдана алады;

Өз-өзіне қызмет ету, әлеуметтік бейімделу мен мінез-құлық дағдыларын дамытуға бағытталған әдістерді қолдана алады.

3.1 Инклюзивті командадағы педагог-ассистенттің рөлі: мұғаліммен және сүйемелдеу мамандарымен ынтымақтастық

Бұл тақырыпта педагог-ассистенттің инклюзивті білім беру командасындағы орнын анықтау, оның мұғаліммен, дефектологпен, логопедпен, психологпен, әлеуметтік педагогпен және ата-аналармен тиімді өзара іс-қимылы кеңінен қарастырылады. Командалық жұмыс негізінде білім алушының жеке қажеттіліктеріне жауап беретін кешенді сүйемелдеу жүйесі қалыптасады. Тыңдаушылар рөлдер бөлінісі, міндеттер мен жауапкершілікті

нақтылау, ақпарат алмасу, бірлескен жоспарлау мен ЖББ (жеке білім беру бағдарламасы) іске асыру үдерістерін меңгереді.

3.2 ЕБҚ бар білім алушыларды оқу процесінде сүйемелдеу кезеңдері

Бұл бөлімде ЕБҚ бар оқушыларды оқыту процесінде күннің әр кезеңіндегі сүйемелдеу жұмыстары сипатталады: сабаққа дайындық, сабақ барысындағы қолдау, үзіліс уақытындағы қауіпсіздік, үй тапсырмасын орындауға көмектесу және сыныптан тыс іс-шараларға қатысу. Әр кезеңде педагог-ассистенттің нақты міндеттері мен іс-әрекет алгоритмдері беріліп, шынайы оқу жағдаяттары негізінде тәжірибелік мысалдармен толықтырылады.

3.3 ЕБҚ бар балалармен жұмыста визуалды және сенсорлық қолдау құралдарын қолдану

Бұл тақырып визуалды (пиктограммалар, күн тәртібі, суреттер, карточкалар) және сенсорлық (тактильдік панельдер, антистресс құралдары, шуға сезімтал материалдар) құралдардың маңыздылығын ашып көрсетеді. Тыңдаушылар бұл құралдардың көмегімен оқушының зейінін шоғырландыру, мазасыздықты төмендету, күн тәртібін түсіндіру және мінез-құлықты реттеуде қалай қолданылатынын меңгереді. Тақырыпта қолжетімді орта құрудың психологиялық және әдістемелік негіздері де қарастырылады.

3.4 Альтернативті және қосымша коммуникация (ААС) элементтерін қолдану

ААС жүйелері сөйлеу қабілеті шектеулі балалармен тиімді қарым-қатынас орнатуға мүмкіндік береді. Бұл бөлімде PECS (суретті алмасу), коммуникаторлар, планшеттердегі арнайы бағдарламалар, ишара тілдері және қарапайым ым-ишара әдістерін қолдану мысалдары ұсынылады. Тыңдаушылар ААС құралдарын оқу материалдарын түсіндіру, сұрақтарға жауап алу, қажеттіліктер мен эмоцияны білдіру үшін қалай қолдану керектігін тәжірибе арқылы меңгереді.

3.5 ЕБҚ бар білім алушыға арналған жұмыс орнын және оқу аймағын ұйымдастыру

Оқу аймағын дұрыс ұйымдастыру – инклюзивті білім алушының оқу жетістігінің маңызды факторы. Бұл тақырыпта парта мен орындықтың орналасуы, жарық, шу, кеңістікті шектеу, визуалды құрылым (мысалы, шеңберлеу, жеке аймақ) мәселелері қамтылады. Сонымен қатар дербестік пен қауіпсіздік сақталатын оқу ортасын жобалау жолдары түсіндіріледі. Тыңдаушылар нақты бейімделген сынып мысалдары арқылы тиімді шешімдерді меңгереді.

3.6 Көру, есту, сөйлеу және тірек-қимыл аппараты бұзылған оқушыларды сүйемелдеу

Бұл бөлімде әртүрлі денсаулық шектеулері бар білім алушылармен жұмыс істеудің ерекшеліктері мен тәсілдері жан-жақты қарастырылады. Есту аппараты бар оқушылармен ым-ишара арқылы жұмыс, Брайль жүйесі және тактильдік кітаптар қолдану, тірек-қимыл аппараты бұзылған оқушыларды

орын ауыстыру кезінде сүйемелдеу, сөйлеу бұзылысы бар балалармен қарым-қатынас формалары нақты мысалдар арқылы көрсетіледі.

3.7 Аутизм спектріндегі бұзылыстары бар (АСБ) балалармен жұмыс: сүйемелдеудің ерекшеліктері

АСБ бар балалар көбінесе коммуникативтік, мінез-құлықтық және сенсорлық қиындықтарға тап болады. Бұл бөлімде педагог-ассистенттің сенімді байланыс орнату, күн тәртібін визуалды түрде көрсету, сенсорлық шамадан тыс жүктемені болдырмау, шекара сақтау және күтпеген жағдайларға дайын болу дағдылары қарастырылады. Арнайы карточкалар, визуалды қолдау құралдары және әрекет алгоритмдері қолданылады.

3.8 Педагог-ассистенттердің жұмысында ойын және дамытушы технологияларды қолдану

Ойын – оқыту мен әлеуметтенудің қуатты құралы. Тақырып ойынның түрлерін (рөлдік, дидактикалық, қимыл-қозғалыс), олардың ЕБҚ бар балаларға әсерін (мотивация, сенсорика, сөйлеу, мінез-құлық) және ойындарды оқу процесінде жүйелі қолдану тәсілдерін қамтиды. Сондай-ақ, LEGO, бейімделген құрылыс материалдары, тақырыптық орталықтар қолдану арқылы шығармашылық дамытудың әдістері ұсынылады.

3.9 ЕБҚ бар балаларды қолдауда цифрлық құралдар мен мобильді қосымшаларды пайдалану

Бұл тақырыпта арнайы қосымшалар (мысалы, ABA tools, ClassDojo, Choiceworks), онлайн платформалар, сенсорлық планшеттер және бейімделген интерактивті материалдарды қолдану мысалдары қарастырылады. Тыңдаушылар сандық технологияларды оқушының жеке дамуына, қатысу белсенділігіне және оқыту нәтижелерін бақылауға қалай бейімдеу керектігін үйренеді.

3.10 ЕБҚ бар білім алушыларда өз-өзіне қызмет көрсету және әлеуметтік мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру

Бұл бөлімде күнделікті өмір дағдыларын (киіну, тамақ ішу, тазалық сақтау, заттарды тану және пайдалану) дамытудағы педагог-ассистенттің рөлі талданады. Тыңдаушылар әлеуметтік бейімделу, өзін-өзі таныстыру, құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынас жасау, ережелер мен шекараларды сақтау дағдыларын қалыптастыру жолдарын меңгереді.

Модуль 4. Инклюзивті білім беру ортасындағы педагогикалық сүйемелдеудің практикасы

Модульдің мақсаты:

Педагог-ассистенттердің білім алушылармен, ата-аналармен және педагогикалық ұжыммен практикалық әрекеттестігін нығайту, сыныптан тыс қолдауды ұйымдастыру, құжат жүргізу, кәсіби күйіп кетудің алдын алу және ЖББ тиімділігін бағалау дағдыларын дамыту.

Міндеттері:

Ата-аналармен (заңды өкілдерімен) тиімді өзара іс-қимыл орнату жолдарын үйрету;

ЕБҚ бар балаларды сыныптан тыс және үзіліс уақытында қауіпсіз, қолайлы ортада қолдау тәжірибесін меңгерту;

Құжат жүргізу мен байқау әдістерін қолдану дағдыларын қалыптастыру;

Кәсіби күйіп кетудің алдын алу стратегияларын таныстыру;

Жасанды интеллект көмегімен ЖББ тиімділігін бақылау және практикалық кейстерді талдау арқылы нақты тәжірибені жетілдіру.

Күтілетін нәтижелері:

Тыңдаушылар:

Ата-аналармен бірлесіп жұмыс істеу барысында сенімділік, ашықтық және қолдау қағидаларын басшылыққа алады;

Сыныптан тыс іс-әрекеттер кезінде баланың қауіпсіздігі мен қатысу белсенділігін қамтамасыз етуге қабілетті болады;

Құжаттаманы дұрыс рәсімдеп, оқушы дамуын жүйелі түрде байқай алады;

Эмоционалдық ресурстарды сақтап, күйіп кетудің алдын алу стратегияларын қолданады;

ЖББ іске асыруда цифрлық технологияларды (ЖИ элементтерімен) қолдана отырып, сүйемелдеудің тиімділігін бағалай алады.

4.1 ЕБҚ бар білім алушылардың ата-аналарымен (заңды өкілдерімен) педагог-ассистенттердің өзара әрекеттестігі

Тақырып педагог-ассистент пен ата-ананың (заңды өкілдердің) ынтымақтастығына бағытталған. Тыңдаушылар отбасы мүшелерімен сенімді байланыс орнату, жүйелі кері байланыс беру, эмоциялық қолдау көрсету, оқушылардың жетістіктері мен қиындықтары туралы бірлесіп жұмыс жүргізу жолдарын меңгереді. Педагог-ассистенттің ата-анамен ЖББ шеңберінде және күнделікті сүйемелдеу бойынша өзара байланыс жүргізудегі орны түсіндіріледі.

4.2 ЕБҚ бар білім алушыларды сыныптан тыс және үзіліс кезіндегі іс-әрекеттерде қолдау көрсету

Сыныптан тыс кезеңдер – оқушы үшін күрделі әлеуметтік орта. Бұл бөлімде үзілісте, асханада, спорт залында, іс-шараларда немесе мектеп ауласында ЕБҚ бар оқушыларды қауіпсіз әрі белсенді қатысуға бейімдеу тәсілдері қарастырылады. Педагог-ассистенттің рөлі – бақылау ғана емес, оқушының өзін еркін сезінуіне көмектесу. Тақырыпта нақты сценарийлер мен жаттығу мысалдары қарастырылады.

4.3 Педагог-ассистенттің байқау жүргізу және құжаттарды ресімдеу бойынша тиімді әдістері

Бұл тақырып педагог-ассистенттің күнделікті бақылау, мінез-құлық пен даму динамикасын тіркеу, және оны құжаттық түрде ресімдеуге қажетті құралдарын қамтиды. Жеке жетістіктер картасы, күнделікті бақылау парағы, ЖББ-на қосымшалар, ата-аналарға арналған бақылау кестелері сияқты нақты құралдар ұсынылады. Тыңдаушылар деректерді дұрыс жазу, талдау және мұғалімдермен бөлісу жолдарын үйренеді.

4.4 Педагог-ассистенттердің кәсіби күйіп кетуінің алдын алу: стратегиялар мен ресурстар

Бұл бөлімде педагог-ассистенттердің эмоционалдық жүктемесі, шаршау себептері және күйіп кетудің белгілері талданады. Тыңдаушылар өз-өзін реттеу, тынығу, эмоцияны басқару стратегияларын, уақыт менеджментін, әріптестермен қолдау желісін құру тәсілдерін меңгереді. Сонымен қатар, ұйым ішіндегі кәсіби қолдау ресурстары (супервизия, әдістемелік бірлестіктер, коучинг) туралы айтылады.

4.5 Жасанды интеллект (ЖИ) көмегімен жеке білім беру бағдарламасының (ЖББ) тиімділігін бақылау және бағалау.

ЕБҚ әртүрлі формаларымен білім алушыларды сүйемелдеу бойынша практикалық кейстерді талдау

Бұл бөлімде ЖИ негізінде деректерді талдау, оқушы жетістіктерінің динамикасын бақылау, оқу процесін жекелендіру мүмкіндіктері қарастырылады. Сонымен қатар нақты практикалық кейстер (мысалы, көру қабілеті бұзылған оқушыны сүйемелдеу, АСБ бар оқушымен жұмыс) қаралып, тыңдаушылар оларды талдау, шешу жолдарын ұсыну арқылы тәжірибе алмасады. Тақырып тәжірибелік бағытта жүргізіледі.

Модуль 5 . Қорытынды тестілеу және игерілген құзыреттерді бағалау

Мақсаты: Бағдарламаның барлық модулінде меңгерілген дағдылар мен білімдерді бағалау.

Міндеттері:

Оқу барысында игерілген білім мен дағдыларды тексеру.

Теориялық және практикалық тапсырмалар арқылы қатысушылардың білім деңгейін бағалау.

Бағдарлама бойынша алынған білімдердің тиімділігін тексеру.

Қысқаша мазмұны: Бұл модульде қатысушылар теориялық және практикалық тапсырмалар орындау арқылы өздерінің білім деңгейін тексереді. Қатысушылар бағдарламаны аяқтағаннан кейін өздерінің меңгерген дағдыларын көрсетуге мүмкіндік алады.

Күтілетін нәтижелер:

Қатысушылар бағдарламаның барлық аспектілері бойынша алынған білімдері мен дағдыларын тексереді.

Өздерінің кәсіби дамуын бағалап, болашақ жұмысында қолдану үшін қажетті дағдыларды меңгереді.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Біліктілікті арттыру курстары ұзақтығы 80 академиялық сағат (1 оқу күніне 8 академиялық сағат) оқу-тақырыптық жоспарға сәйкес күндізгі (топтық), қашықтықтан (топтық), қашықтықтан (жеке) режимде ұйымдастырылады.

80 академиялық сағатқа оқытудың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыптары	Теория	Практика	Барлығы
1	Модуль 1. Инклюзивті білім беру жүйесіндегі педагог-ассистенттердің мәртебесі мен нормативтік-құқықтық базасы			6
1.1	Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің заңнамалық негіздері	1	1	2
1.2	Педагог-ассистенттердің рөлі мен функциялары: біліктілік сипаттамалары, еңбек міндеттері, жауапкершілігі	1	1	2
1.3	Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларға (ЕБҚ) арнайы жағдайлар жасау және сүйемелдеуін ұйымдастыру	1	1	2
2	Модуль 2. Инклюзивті білім беру жағдайындағы педагог-ассистенттердің қызметінің психологиялық-педагогикалық негіздері			6
2.1	Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылардың (ЕБҚ) психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері		2	2
2.2	ЕБҚ бар балаларға эмоционалдық және мінез-құлықтық қолдау көрсетудегі педагог-ассистенттің рөлі.		2	2
2.3	Инклюзивті білім беру ортасындағы этика, төзімділік және кемсітпеушілік қағидаттары		2	2
3	Модуль 3. Педагог-ассистенттердің қызметіндегі заманауи тәсілдер мен технологиялар			50
3.1	Инклюзивті командадағы педагог-ассистенттің рөлі: мұғаліммен және сүйемелдеу мамандарымен ынтымақтастық.	2	2	4
3.2	ЕБҚ бар білім алушыларды оқу процесінде сүйемелдеу кезеңдері.	2	2	4
3.3	ЕБҚ бар балалармен жұмыста визуалды және сенсорлық қолдау құралдарын қолдану.	4	2	6
3.4	Альтернативті және қосымша коммуникация (ААС) элементтерін қолдану	2	2	4
3.5	ЕБҚ бар білім алушыға арналған жұмыс орнын және оқу аймағын ұйымдастыру	4	2	6
3.6	Көру, есту, сөйлеу және тірек-қимыл аппараты бұзылған	2	4	6

	оқушыларды сүйемелдеу			
3.7	Аутизм спектріндегі бұзылыстары бар (АСБ) балалармен жұмыс: сүйемелдеудің ерекшеліктері.	4	2	6
3.8	Педагог-ассистенттердің жұмысында ойын және дамытушы технологияларды қолдану.	2	2	4
3.9	ЕБҚ бар балаларды қолдауда цифрлық құралдар мен мобильді қосымшаларды пайдалану	2	2	4
3.10	ЕБҚ бар білім алушыларда өз-өзіне қызмет көрсету және әлеуметтік мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру	2	4	6
4	Модуль 4. Инклюзивті білім беру ортасындағы педагогикалық сүйемелдеудің практикасы			14
4.1	ЕБҚ бар білім алушылардың ата-аналарымен (заңды өкілдерімен) педагог-ассистенттердің өзара әрекеттестігі	2	2	4
4.2	ЕБҚ бар білім алушыларды сыныптан тыс және үзіліс кезіндегі іс-әрекеттерде қолдау көрсету	1	1	2
4.3	Педагог-ассистенттің байқау жүргізу және құжаттарды ресімдеу бойынша тиімді әдістері.	2	2	4
4.4	Педагог-ассистенттердің кәсіби күйіп кетуінің алдын алу: стратегиялар мен ресурстар.	1	1	2
4.5	Жасанды интеллект (ЖИ) көмегімен жеке білім беру бағдарламасының (ЖББ) тиімділігін бақылау және бағалау. ЕБҚ әртүрлі формаларымен білім алушыларды сүйемелдеу бойынша практикалық кейстерді талдау.	1	1	2
4	Модуль 5. Қорытынды тестілеу және игерілген құзыреттерді бағалау			4
5.1	Теориялық бөлім	1	1	2
5.2	Практикалық бөлім	1	1	2
Барлығы:				80

Оқытудың келесі әдістері қолданылады:

Дәрістер - курс бағдарламасы аясында оқытушы қатысушыларды курстың теориялық материалдарымен және негізгі аспектілерімен таныстыратын негізгі кезең ретінде ұйымдастырылған. Дәрістер оқытудың барлық келесі кезеңдері құрылатын негізгі білімді қалыптастыруға көмектеседі.

Әр дәріске мыналар кіреді:	-теориялық материалды ұсыну – мұғалім негізгі ұғымдар мен теорияларды түсіндіреді;
	-көрнекі және мәтіндік материалдарды пайдалану – ақпаратты жақсы қабылдау үшін презентациялар, диаграммалар, кестелер.
Өздігінен оқу – курс бағдарламасы дәрістерде алынған теориялық білімді бекітуге және материалдарды жеке зерттеу арқылы түсінуді қалыптастыруға бағытталған. Бұл қатысушылар тақырыпқа өз қарқынымен енетін, алған білімдерін талдайтын және түсінетін, сыни ойлау мен интроспекция дағдыларын дамытатын кезең.	
Өздігінен оқытудың міндеттері:	- материалды терең түсіну қатысушыларға курстың мазмұнын жақсы түсінуге, күрделі аспектілерге назар аударуға және материалмен тереңірек жұмыс істеуге, талдау жасауға, дәлелдер әзірлеуге және оқытушыға/кураторға сұрақтар дайындауға мүмкіндік береді.
	-өз уақытын басқаруды оқытуда тыңдаушылардың өзін-өзі ұйымдастыру дағдыларын дамыту, оқытуда басымдық беру және тапсырмаларды белгіленген мерзімде орындау.
Курста өздігінен оқытудың негізгі элементтері	-қосымша мәтіндік материалдарға, мақалаларға, нормативтік құжаттарға және курс тақырыптарын тереңірек түсінуге көмектесетін басқа көздерге қол жеткізе отырып, қатысушылардың оқу материалдарын оқуы және талдауы.
	- негізгі жетістіктерді, жұмыс нәтижелерін және кәсіби өсу куәліктерін қамтитын қатысушылардың портфолиосын әзірлеуге немесе жаңартуға дайындығы.
Сұрақ-жауап-бұл курс қатысушылары мен оқытушы арасындағы өзара әрекеттесуге бағытталған әдіс, мұнда тыңдаушылар күрделі немесе түсініксіз тақырыптар бойынша сұрақтар қойып, жауап ала алады.	
Әдістің мақсаттары:	- қатысушыларға күрделі тақырыптарды түсінуге, теориялық аспектілерді және практикалық қолдануды нақтылауға, сондай-ақ туындаған сұрақтарға жауап алуға көмектеседі;
	- бұл әдіс қатысушыларға сұрақтар қоюға, материалдармен қиындықтарын талқылауға және қолдау алуға мүмкіндік береді, бұл оқудағы кедергіні азайтады;
	- қатысушылар маңызды сәттерге назар аудара алатын және материалды түсінудің жаңа тәсілдерін ұсына алатын мұғалімнен кері байланыс алады.
Ұйымдастыру:	- әр дәріс аяқталғаннан кейін сұрақтарға уақыт бөлінеді,

	бұл материалды бірден нақтылауға және қиын сәттерді талқылауға мүмкіндік береді;
	- қашықтықтан оқыту кезінде сұрақтарды арнайы чаттарда немесе форумдарда қоюға болады, онда оқытушы немесе куратор оларға жедел жауап береді (бұл ыңғайлы, өйткені сұрақтар мен жауаптар барлық қатысушылар үшін қол жетімді болып қалады);
	- курс бағдарламасы аясында қатысушылардың сұрақтарын талқылауға барлық уақыт бөлінетін жеке "сұрақ-жауап" сессиялары өткізілуі мүмкін (бұл сессиялар курстың ортасында және соңында білімді жаңарту және бекіту үшін жоспарлануы мүмкін);
	- кейбір жағдайларда, егер қатысушылардың терең сұрақтары немесе жеке талдау қажеттілігі болса, оқытушымен кеңесу ұйымдастырылады.
Сұрақ-жауап форматында қарастырылатын сұрақтардың түрлері:	-дәрістердің мазмұны, заңнамалық актілер, аттестаттау процесі бойынша нақтылау;
	- қатысушылар іс жүзінде кездесетін нақты жағдайлар мен мысалдарды талқылау;
	- процедуралық сұрақтар-құжаттарды рәсімдеуге, портфолио дайындауға және курстың басқа талаптарын орындауға қатысты
	-әдістемелік сұрақтар-өздігінен оқуға, тесттер мен емтихандарға дайындалуға арналған кеңестер мен ұсыныстар.
Курс бағдарламасындағы іс-бұл модельденген жағдайларда теориялық білімді қолдануға бағытталған тапсырма. Істе тыңдаушылар кәсіби қызметке қатысты нақты мәселелерді немесе сценарийлерді талдайды, бұл талдау, шешім қабылдау және білімді іс жүзінде қолдану дағдыларын дамытуға көмектеседі.	
Әдістің мақсаттары мен міндеттері:	-қатысушыларға проблемаларды талдауға, әртүрлі нұсқаларды қарастыруға және олардың салдарын өлшеуге құрылымдық көзқарасты үйретеді;
	-қатысушылар алған білімдерін теориялық материалды бекітуге көмектесетін нақты жағдайларға арналған шешімдерді әзірлеу үшін пайдаланады;
	-кейстер топтарда орындалады, бұл қатысушыларға пікірлерімен бөлісуге, идеяларды талқылауға және бірлескен шешім жасауға мүмкіндік береді.
Кейс орындау кезеңдері:	Оқытушы немесе куратор қатысушыларға нақты жағдайды, мәселені немесе Талдау үшін мәліметтер жиынтығын ұсынады. Бұл нақты жұмыс жағдайының сипаттамасы немесе курс тақырыбына қатысты арнайы жасалған сценарий болуы мүмкін.

	- істі зерттеу және талдау. Қатысушылар барлық берілген деректерді егжей-тегжейлі талдайды, контекстті, фактілер мен жағдайларды қарастырады. Бұл кезеңде мәселенің түбірлік себептерін, негізгі факторларын және ықтимал салдарын анықтау маңызды.
	- шешім нұсқаларын анықтау. Талдау негізінде қатысушылар мәселені шешудің бірнеше тәсілдерін әзірлейді. Мұнда олар дәрістерде үйренген теориялық білімдерін және өздерінің практикалық тәжірибелерін қолдана алады
	-шешімді тұжырымдау және негіздеу Ұсынылған нұсқалардың ішінен ең оңтайлы шешім таңдалады. Қатысушылар фактілер мен логикаға сүйене отырып, өз таңдауларын негіздейді және олардың ұстанымын күшейтетін дәлелдер дайындайды.
	- шешімдерді ұсыну және талқылау. Қатысушылар өз шешімдерін мұғалімге және басқа тыңдаушыларға ұсынады, неге Бұл нұсқаны таңдағанын түсіндіреді. Презентациядан кейін басқа қатысушылар сұрақтар қойып, балама идеяларды ұсына алатын пікірталас бар.
	- рефлексия және қорытынды. Мұғалім кейстегі негізгі сабақтарды бөліп көрсету арқылы қорытындылайды және қатысушылар бұл білімнің олардың нақты тәжірибесіне қалай пайдалы болатынын талқылайды
Кейс кезеңнің артықшылықтары:	-жағдайлар нақты тәжірибеге жақын, бұл мотивация мен қызығушылықты арттырады.
	-қатысушылар проблемаларды шешуге жүйелі түрде қарауды үйренеді..
	-әр түрлі нұсқаларды қарастыру қажеттілігі шығармашылық және аналитикалық тәсілдерді дамытады..

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

7.1 Бағдарлама бойынша оқытудың тиімділігі оқу-әдістемелік қамтамасыз етуді қолдану арқылы жүзеге асырылады.

Оқу бағдарламасының оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі білім беру процесінің жоғары сапасын қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. Ол бағдарламаның теориялық және практикалық аспектілерін терең меңгеруге бағытталған, логикалық және әдістемелік тұрғыда өзара байланысты материалдар жиынтығынан тұрады.

Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз	Цифрлық сауаттылық негіздерін, цифрлық технологияларды қолдана отырып оқыту
--	---

етуінің компоненттері:	негізгі	әдістемесін және сабақтарды тиімді басқаруды қамтитын теориялық курстар.
		Әртүрлі бағдарламалық және техникалық құралдармен жұмысты, сондай-ақ цифрлық білім беру материалдарын әзірлеуді қамтитын практикалық сабақтар.
		Ұжымдық пікірталастар мен тәжірибе алмасу: нақты жағдайларды талқылау және практикалық өзара әрекет арқылы оқытуды ынталандыру мақсатында практикалық кейстерді қолдану.
		Инновациялық оқыту әдістері: білім беру процесінің икемділігін қамтамасыз ететін қашықтықтан оқытуға арналған интерактивті онлайн-платформаларды қолдану.

Бағдарламалық және әдістемелік материалдар дәстүрлі нысандарды (мәтіндік және графикалық) ғана емес, сонымен қатар мультимедиялық ресурстарды да қамтиды, бұл оқу процесін барлық санаттағы білім алушылар үшін анағұрлым икемді әрі қолжетімді етеді. Бұл материалды жан-жақты меңгеруге, сондай-ақ шығармашылық, аналитикалық және технологиялық дағдыларды дамытуға ықпал етеді.

7.2 Оқу-әдістемелік қамтамасыз ету құрылымына мыналар кіреді:

Біліктілікті курстарының бағдарламасы	арттыру	Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы қолданыстағы нормативтік құқықтық актілеріне, инклюзивті білім беру стандарттарына және педагог-ассистенттердің кәсіби құзыреттеріне сәйкес әзірленген. Бағдарлама ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды (ЕБҚ) сүйемелдеудің нормативтік-құқықтық, психологиялық-педагогикалық, технологиялық және практикаға бағытталған аспектілерін қамтитын модульдерден тұрады.
Графикалық демонстрациялық материал	және	Көрнекі материалдар (презентациялар, сызбалар, көрнекі кестелер, бейімделген орта мен сүйемелдеу құралдарының фотомысалдары) ерекше білім беруді қажет ететін түрлі санаттағы білім алушылармен өзара әрекеттесу ерекшеліктерін, сүйемелдеу кезеңдерін, визуалды қолдаудың модельдерін және цифрлық технологияларды қолдану тәсілдерін көрсету үшін пайдаланылады.
Практикалық және өзіндік жұмыстарға	арналған	Көрнекі материалдар (презентациялар, сызбалар, көрнекі кестелер, бейімделген орта

материалдар:	мен сүйемелдеу құралдарының фотомысалдары) ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылармен (ЕБҚ) өзара әрекеттесу ерекшеліктерін, сүйемелдеу кезеңдерін, визуалды қолдау модельдерін және цифрлық технологияларды қолдану тәсілдерін бейнелеу үшін пайдаланылады.
Қорытынды бақылауды ұйымдастыруға арналған материалдар	Теориялық білімді бағалауға арналған тесттер мен тапсырмаларды; кейс-талдау және сүйемелдеу процесін жобалау бойынша практикалық тапсырмаларды; өзін-өзі бағалау формалары мен рефлексиялық парақтарды; қорытынды тапсырмалар мен жобалық жұмысты орындауға арналған бағалау критерийлерін қамтиды.
Оқу және әдістемелік құралдар	Инклюзивті білім берудің және педагог-ассистенттердің қызметінің ерекшеліктерін ескере отырып іріктелген. Құрамына мыналар кіреді: инклюзивті білім беруге қатысты нормативтік-құқықтық құжаттар; ҚР Оқу-ағарту министрлігінің инклюзия бойынша ұсынымдары; ЕБҚ бар балаларды сүйемелдеу бойынша әдістемелік құралдар; сенсорлық және визуалды қолдау, альтернативті коммуникация бойынша әдебиеттер; сүйемелдеуде цифрлық қосымшаларды қолдануға арналған ресурстар.
Кері байланысқа арналған сауалнамалар:	Курстың мазмұны мен ұйымдастырылуына қатысты тыңдаушылардың пікірлерін алу үшін қолданылады. Оқу процесіне қанағаттану деңгейін анықтауға, тыңдаушылардың қажеттіліктерін айқындауға және практикалық сұраныстарды ескере отырып, бағдарламаға жедел өзгерістер енгізуге мүмкіндік береді.

7.3 Теориялық материал

Курстың теориялық материалы қазіргі заманғы педагогикалық тұжырымдамалар мен әдістерге негізделеді, олар мыналарды қамтиды:	Цифрлық сауаттылық негіздері мен оқыту әдістемесіне арналған дәрістер мен мәтіндік материалдар.
	Оқыту процесіне цифрлық технологияларды енгізуге арналған әдістемелік нұсқаулықтар..

	Білім беру қызметі мен инклюзивті білім беруге қатысты нормативтік құқықтық актілерді (НҚА) талдау..
	Онлайн-платформалар мен өзге де технологиялық шешімдерді қолдануды қоса алғанда, инновациялық оқыту әдістеріне арналған теориялық материал..

7.4 Материалды меңгеруге арналған тапсырмалар:

Материалды терең меңгеруді қамтамасыз ету мақсатында білім алушыларға келесі тапсырма түрлері ұсынылады:	Теориялық тапсырмалар:	Тыңдаушыларға инклюзия жағдайындағы педагог-ассистенттердің қызметінің теориялық аспектілерін ашатын қысқаша эссе (1–2 бет) жазу ұсынылады. Эссе нақты тәжірибеге сүйене отырып, кәсіби көзқарасты көрсетуге бағытталған. Мүмкін тақырыптар: Инклюзивті білім беруді іске асырудағы педагог-ассистенттің рөлі. Ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылармен (ЕБҚ) жұмыс барысында этика және төзімділік. Инклюзивті топтағы өзара әрекеттесу ерекшеліктері: ассистент, мұғалім және сүйемелдеу мамандары. Аутизм спектріндегі бұзылыстары бар балалардың (немесе басқа ЕБҚ түрлері бар балалардың) психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері және оларды мектеп жағдайында сүйемелдеу.
	Практикалық тапсырмалар:	Аналитикалық есеп, шағын жоба немесе кейс-талдау курс тақырыптарының біріне негізделіп орындалады. Бұл жұмыс тыңдаушылардың практикалық ойлау қабілетін, кәсіби рефлексияны және теориялық білімді нақты жағдайларда қолдану дағдыларын дамытуға бағытталған. Мүмкін нұсқалар:

		ЕБҚ бар білім алушыларды визуалды және сенсорлық қолдау құралдарын қолданудың тиімділігін талдау – Әртүрлі визуалды (күн тәртібі, пиктограммалар) және сенсорлық (сенсорлық бұрыш, тактильді ойыншықтар) құралдарды қолданудың тәжірибесін сипаттап, олардың оқушының мінез-құлқына және оқудағы жетістігіне әсерін талдау. АСБ бар баланың сыныптағы жұмыс кеңістігін ұйымдастыруды сипаттау және негіздеу – Оқушының жеке қажеттіліктерін ескере отырып, кеңістікті ұйымдастырудың нақты мысалын беру: парта орналасуы, сенсорлық құралдардың қолжетімділігі, визуалды құрылымдау және т.б. ЕБҚ бар оқушыға арналған күн тәртібінің визуалды жоспарын әзірлеу – Сабақтар, үзілістер және басқа мектептегі іс-әрекеттер бойынша баланың әрекетін жүйелеуге көмектесетін визуалды құралдар жиынтығын құрастыру. ЕБҚ бар оқушыны сүйемелдеу бойынша нақты кейсті талдау және сүйемелдеу тәсілдерін түзетуге ұсыныстар беру – Мектеп тәжірибесінен алынған нақты жағдайды сипаттап, педагог-ассистенттің іс-әрекетін бағалау, жетілдіру жолдарын ұсыну. Мақсаты: Кәсіби жағдаяттарды талдау дағдысын дамыту; Теориялық білімді практикалық шешім қабылдауда қолдануға үйрету; Білім алушының жеке
--	--	---

		ерекшеліктерін ескере отырып, сүйемелдеу стратегияларын ұсыну және түзету.
	Өзіндік жұмыс:	Модульдер шеңберінде тыңдаушылар топтық талқылаулар мен кәсіби пікірталастарға тартылады. Бұл жұмыс түрі белсенді қатысуды, тәжірибе алмасуды және кәсіби көзқарасты қалыптастыруды көздейді. Ойлануға және пікір алмасуға арналған тақырыптар: Қолжетімді білім беру ортасын құрудағы педагог-ассистенттің нақты рөлі қандай? Практикалық жағдайлар мен нақты мысалдар арқылы ассистенттің қолдаушы, байланыстырушы және ұйымдастырушы ретіндегі функцияларын талқылау. ЕБҚ бар білім алушылардың ата-аналарымен өзара әрекеттесуде жиі кездесетін қиындықтар қандай? Қарым-қатынастағы тосқауылдар, сенім орнату жолдары, ортақ түсіністікке келу тәсілдері бойынша пікір алмасу. Күнделікті жұмыс барысында технологиялар мен қарапайым ЖИ шешімдерін қалай қолдануға болады? Цифрлық құралдардың (мысалы, визуалды жоспарлау қосымшалары, мобильді платформалар, қарапайым сараптамалық бағдарламалар) тиімділігі туралы тәжірибемен бөлісу. Не маңыздырақ: эмоционалдық қолдау ма, әлде кеңістікті және тапсырмаларды нақты ұйымдастыру ма?

		Екі аспектінің де маңыздылығын салыстыра отырып, оқушылардың қажеттіліктеріне байланысты түрлі көзқарастарды талдау. Мақсаты: Сыни ойлауды дамыту; Коммуникативтік және аналитикалық құзыреттерді жетілдіру; Кәсіби тәжірибені салыстыру және біріктіру арқылы білім алушылар арасында ашық, сенімді орта қалыптастыру.
--	--	--

7.5 Бағалау критерийлері

Материалды меңгеру деңгейі келесі бағалау критерийлері бойынша анықталады: :	Теориялық материалды меңгеруді бағалау:	Теориялық материалды түсіну тереңдігі Тыңдаушының инклюзивті білім берудің мәнін, педагог-ассистенттердің рөлін ашып көрсету, негізгі ұғымдар мен нормативтік-құқықтық базаны меңгеру қабілетін сипаттайды.
		Ақпаратты талдау және жинақтау қабілеті Тыңдаушының әртүрлі тәсілдерді салыстыру, теория мен тәжірибе арасындағы логикалық байланыстарды құру, алған білімді жаңа жағдайларда қолдана білу деңгейін көрсетеді.
	Практикалық тапсырмаларды бағалау:	Шығармашылық пен шешімдердің икемділігі Сүйемелдеу материалдарын (визуалды күн тәртібі, кейстер, өзара әрекеттесу сызбалары және т.б.) әзірлеуде тыңдаушының өзіндік, жаңашыл көзқарас көрсетуі, сондай-ақ ерекше білім беруді қажет ететін балалардың жеке қажеттіліктеріне бейімдей білуі. Тапсырмаларды орындаудағы дәлдік пен құрылымдылық Нұсқаулықтарды сақтау,

		мазмұнның толықтығы, логикалылығы, рәсімдеудің анықтығы және курстың талаптарына сәйкестігі.
	Жобаның нәтижелілігін бағалау	Бағдарлама мазмұнына сәйкестігі Жоба негізгі тақырыптарды қаншалықты қамтитынын, теориялық және практикалық бөлімдердің меңгерілгенін көрсетеді. Цифрлық және көрнекі құралдарды қолдану Шешімдерді әзірлеу барысында қарапайым цифрлық құралдарды, визуалды үлгілерді, мультимедиялық материалдарды пайдалану. Өзіндік жұмыс деңгейі мен жауапкершілік Жоба тыңдаушының бастамашылдығын, кәсіби рефлексиясын және дербес жұмыс жасауға дайын екенін көрсете отырып, аз қолдаумен орындалғанын білдіреді.
	Білім алушылардың өзін-өзі бағалауы:	Өз білім деңгейі мен дағдыларын бағалау Тыңдаушылар бағдарлама тақырыптарын қаншалықты меңгергенін, қандай дағдыларды қосымша дамыту қажет екенін көрсететін өзін-өзі бағалау парақтарын толтырады. Кәсіби қиындықтарды талдау Болашақ немесе қазіргі педагог-ассистент ретінде өз кедергілерін, даму аймақтарын және кәсіби өсу бағыттарын түсініп, сараптау.

7.6 Әдістемелік қолдау және консультациялар

«Педагог-ассистенттердің қызметіндегі заманауи тәсілдер: инклюзия, өзара әрекеттестік, даму» бағдарламасын жүзеге асырудың ажырамас бөлігі –

тыңдаушыларды оқу процесінде сүйемелдеп, олардың кәсіби құзыреттерін арттыруға бағытталған тұрақты әдістемелік қолдау.

Әдістемелік қолдау инклюзивті білім беру жағдайындағы педагог-ассистенттердің қызметінің ерекшеліктерін ескере отырып ұйымдастырылады және мыналарды қамтиды:

модульдер мазмұны бойынша жеке және топтық консультациялар өткізу;

практикалық тапсырмалар, кейстер мен жобалық жұмыстарды орындау кезінде жиі кездесетін қателерді талдау;

визуалды күн тәртібі, бақылау карталары, өзара әрекеттесу сызбалары сияқты сүйемелдеу материалдарын әзірлеуге арналған ұсынымдар беру;

ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды (ЕБҚ) сүйемелдеуде қолданылатын цифрлық және визуалды құралдарды меңгеруге қолдау көрсету;

эссе, кейстер, тапсырмалар мен жобалар бойынша кәсіби ойлауды қалыптастыруға және іс-әрекетке сенімділікті арттыруға бағытталған кері байланыс беру.

Консультациялық және әдістемелік көмек оқу процесінің барлық кезеңдерінде — кіріспе модульден бастап қорытынды бақылауға дейін — көрсетіледі. Кері байланыс күндізгі оқу барысында, мессенджерлер, электрондық пошта немесе білім беру платформасы арқылы (қашықтан оқу кезінде) ұсынылады.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

8.1 Бағалаудың мақсаттары мен қағидаттары

Біліктілікті арттыру бағдарламасы шеңберіндегі оқу нәтижелерін бағалау тыңдаушылардың оқу материалын меңгеру деңгейін объективті және жүйелі тексеруге, сондай-ақ кәсіби, практикалық және шығармашылық дағдыларды қоса алғанда, құзыреттерді дамытуға бағытталған.

Ашықтық пен объективтілік	Оқу нәтижелерін бағалау нақты және түсінікті критерийлер негізінде жүзеге асырылады.
Дифференциацияланған тәсіл	Бағалау тыңдаушылардың жеке ерекшеліктерін, бастапқы білім мен дағдылар деңгейін, сондай-ақ олардың жеке білім беру траекторияларын ескере отырып жүргізіледі.
Үздіксіз кері байланыс	Бағалау тұрақты кері байланыспен сүйемелденеді, бұл оқу мақсаттарын нақтылауға және білім беру процесін түзетуге мүмкіндік береді.

8.2 Бағалаудың негізгі әдістері мен нысандары

Оқу нәтижелерін бағалау білім алушылардың білімдері мен дағдыларын жан-жақты бағалауға бағытталған әртүрлі әдістер мен құралдарды қолдану арқылы жүзеге асырылады, атап айтқанда:

Ағымдағы бағалау:	Теориялық материалды меңгеруге арналған тапсырмалар:	Тест тапсырмалары Нормативтік-құқықтық база, терминология және психолого-педагогикалық негіздер бойынша білім тексеру үшін тест тапсырмалары беріледі. Мысалы: Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім беру туралы заңдар мен нормативтік актілерді білу; ЕБҚ бар балалармен жұмыс жасаудағы негізгі терминдер мен анықтамалар. Эссе және шағын шығармалар Тыңдаушылар инклюзивті командадағы ассистенттің рөлі, этикалық принциптер, ата-аналармен және мамандармен өзара әрекеттесу туралы эссе немесе шағын шығармалар жазады. Мысалы: «Педагог-ассистенттің инклюзивті білім беру процесіндегі рөлі мен маңызы» «Инклюзивті білім беру ортасында ата-аналармен өзара әрекеттесу және этикалық мәселелер» Теориялық ережелерді талдау Оқу мәтіндерінің, нормативтік құжаттардың және әдістемелік материалдардың фрагменттерімен жұмыс жасалады. Тыңдаушылар өз ойларын білдіріп, сұрақтарға жауап береді, содан кейін теориялық талдау жүргізеді. Мысалы: Инклюзивті білім беру заңнамасын талдау және оның педагог-ассистенттің қызметіне әсері. Әдістемелік нұсқаулықтардағы педагог-ассистенттің рөлі мен міндеттерін қарастыру.
--------------------------	---	--

		Салыстырмалы талдау әдісін қолдану Әртүрлі сүйемелдеу әдістерін талдап, тыңдаушылар салыстырмалы түрде анализ жасап, өз көзқарасын дәлелдейді. Мысалы: «ЕБҚ бар балаларды оқытудағы классикалық және инновациялық әдістердің салыстырмалы талдауы». «Педагог-ассистенттің сүйемелдеуі: тұлғалық және техникалық аспектілердің өзара байланысы»
	Практикалық тапсырмалар:	Сүйемелдеу материалдарын әзірлеу Тыңдаушылар визуалды күн тәртібін, коммуникациялық карталарды, сүйемелдеу жоспарларын және өзара әрекеттесу сценарийлерін әзірлейді. Бұл тапсырма оқушылардың ерекше қажеттіліктеріне байланысты жеке материалдарды әзірлеуді талап етеді. Мысалы: «ЕБҚ бар балаларға арналған визуалды күн тәртібін жасау» «Коммуникация картасын әзірлеу» Педагогикалық кейстерді талдау Тыңдаушылар инклюзивті мектептердегі нақты жағдайларға негізделген педагогикалық кейстерді талдайды. Бұл тапсырма педагогтың баламен, ата-аналармен және мамандармен өзара әрекеттесу әдістерін үйретуге бағытталған. Мысалы: «ЕБҚ бар оқушы мен оның ата-анасымен тиімді өзара әрекеттесу» «Мамандар командасымен

		балаларға сүйемелдеу процесін талдау» Практикалық мастер-класстарға қатысу Тыңдаушылар сенсорлық және мінез-құлықтық қолдау әдістерін, тапсырмаларды визуализациялау әдістерін және альтернативті коммуникацияны пайдалану бойынша практикалық дағдыларын жетілдіреді. Мысалы: «Сенсорлық қолдау әдістері» «Альтернативті коммуникация құралдарын қолдану» Цифрлық шешімдерді жасау Онлайн құралдарды қолдана отырып, тыңдаушылар үшін әртүрлі оқушылардың қажеттіліктеріне бейімделген қарапайым цифрлық шешімдер әзірлейді. Бұл тапсырма презентациялар, жұмыс парақтары, шаблондар жасау арқылы тыңдаушылардың технологиялық дағдыларын дамытуға бағытталған. Мысалы: «ЕБҚ бар оқушыларға арналған бейімделген презентация» «Цифрлық жұмыс парақтарын әзірлеу» Мини-жобалар Тыңдаушылар мектептің оқу аймағын ұйымдастыру, үзіліс уақытындағы сүйемелдеу және мектептен тыс іс-шараларға қатысу бойынша шағын жобалар жасайды. Бұл тапсырма тыңдаушылардың шығармашылық және ұйымдастырушылық дағдыларын дамытуға бағытталған. Мысалы: «Сыныптағы оқу аймағын ұйымдастыру»
--	--	---

		«Сабақтан тыс іс-шарада ЕБҚ бар оқушыларды қолдау»
	Топтық және жеке тапсырмалар:	Курстың мазмұнын меңгеру деңгейін көрсету: Тыңдаушылар курс барысында алған теориялық және практикалық білімдерін, дағдыларын демонстрациялайды. Бұл тапсырмалар тыңдаушылардың курстың негізгі тақырыптарын қаншалықты меңгергенін және білімдерін қалай қолдана алатынын көрсетеді. ЕБҚ бар оқушыларды сүйемелдеу бойынша жеке маршруттар жасау: Тыңдаушылар әртүрлі қажеттіліктері бар балаларға арналған жеке сүйемелдеу жоспарларын жасайды, онда оқу процесін оңтайландыруға арналған стратегиялар, қолдау құралдары және педагогикалық әдістер қамтылады. Өзін-өзі бағалау және рефлексия: Тыңдаушылар өздерінің тәжірибелерін талдайды, инклюзивті білім беру контекстіндегі қиындықтар мен жетістіктерді бағалайды. Бұл тапсырма өз-өзіне баға беру, өз тәжірибесін жетілдіру үшін кері байланыс алу мүмкіндігін береді. Практикалық кейстерде білім қолдану: Тыңдаушылар өздерінің теориялық білімдері мен дағдыларын нақты жағдайларда пайдаланып, ұсынылған кейстерді шешеді. Бұл тапсырма инклюзивті білім беру саласындағы нақты мәселелерді шешу жолдарын табуға бағытталған.

Шығармашылық және жобалық жұмыстарды бағалаудың критерийлері:	Жобаны жасау процесін бағалау:	1. Жоспарлау Жоба мақсатын және міндеттерін қою инклюзивті білім беру ортасының ерекшеліктерін ескере отырып; ЕБҚ бар білім алушының қажеттіліктерін анықтау және жобаның өзектілігін негіздеу; Жобаның құрылымы мен іске асыру кезеңдерін әзірлеу (мысалы, визуалды қолдау, орта бейімдеу, сыныптан тыс әрекеттесу және т.б.); Топтық жұмыс кезінде рөлдерді бөлу (егер тапсырма командалық болса). 2. Зерттеу және дайындық Нормативтік және әдістемелік материалдарды талдау, өзекті ақпаратты пайдалану; Жобаның идеяларын іске асыру үшін қажетті цифрлық және визуалды құралдарды таңдау; Әртүрлі ООП формалары бар балалардың психолого-педагогикалық сипаттамаларын ескеру; Мамандармен консультациялар (кейстер немесе кәсіби өзара әрекеттесу имитациясы бойынша). 3. Іске асыру Шынайы немесе шартты өнімді жасау (визуалды күн тәртібі, бейімделген аймақ, сүйемелдеу жоспары, коммуникация карталары және т.б.); Таңдалған тәсілдер мен құралдарды практикалық қолдану; Шешім қабылдаудағы дербестік, қажет болған жағдайда жобаны түзетуге икемділік; Жобаны ұсыну және қорғау,

		шешімдер мен қорытындыларды негіздеу.
	Шығармашылық және инновациялық шешімдер	Сүйемелдеу материалдарын және визуалды қолдау құралдарын әзірлеуде идеялардың түпнұсқалығы Тыңдаушының ерекше білім беруді қажет ететін оқушыларды қолдау үшін жаңа және шығармашылық идеяларды енгізуі. Бұл визуалды құралдарды, оқу материалдарын немесе басқа да педагогикалық ресурстарды құруда жаңашыл тәсілдердің қолданылуын қамтиды. Мысалы, инклюзивті білім беру үшін арнайы бейімделген карточкалар, қолдау құралдары және күн тәртібі. Ойлау икемділігі және күрделі педагогикалық жағдайларда стандартты емес шешімдер табу қабілеті Тыңдаушылар күрделі жағдайларда шығармашылық шешімдер ұсынуға, дәстүрлі емес тәсілдерді қолдануға дайын бола ма? Педагогикалық қиындықтарды шешуге арналған жаңа шешімдер мен әдістерді табу қабілеті. Қазіргі технологияларды (цифрлық платформалар, мобильді қосымшалар, интерактивті форматтар) оқушыларды сүйемелдеуде және оқытуда интеграциялау Жаңа технологияларды оқу процесіне қосу, мысалы, мобильді қосымшаларды, цифрлық құралдарды және интерактивті әдістерді қолдану арқылы оқушылардың оқу тәжірибесін жақсарту. Бұл

		технологиялардың тиімді қолданылуы оқыту мен сүйемелдеуді қызықты, қолжетімді және нәтижелі етеді. Әдістемелерді балаға жеке бейімдеу, өзіндік педагогикалық тәсілдер мен қолдау құралдарын әзірлеу Тыңдаушы белгілі бір балаға арнайы әдістемелер мен құралдарды бейімдеуде шығармашылық пен инновацияны қолданады. Бұл баланың жеке қажеттіліктеріне сәйкес әдістер мен құралдар жасау, сондай-ақ педагогикалық әдістерді шығармашылық тұрғыда қолдану. Оқу ортасын жобалауда шығармашылық тәсіл Тыңдаушы оқушылардың мүмкіндіктерін ескере отырып, оқу ортасын және сенсорлық немесе ойын аумағын шығармашылықпен ұйымдастыра ала ма? Коммуникация мен оқу процесін қолдайтын қолайлы орта құруда жаңа, инновациялық идеялар мен әдістердің қолданылуы.
	Цифрлық технологиялар мен мультимедиялық ресурстарды қолдану:	Визуалды күн тәртібін және коммуникациялық карталарды жасау Тыңдаушылар графикалық редакторлар мен онлайн-конструкторларды пайдаланып, оқушыларға арналған визуалды күн тәртібін, коммуникациялық карталар мен басқа да құралдарды жасайды. Мысалы, Canva, Google Slides сияқты құралдарды қолдана отырып, оқушылардың қажеттіліктеріне бейімделген визуалды материалдарды әзірлеу.

		Интерактивті презентациялар жасау Тыңдаушылар интерактивті презентациялар жасап, оларды адаптацияланған контентпен толықтырады. Бұл тапсырмада суреттер, пиктограммалар, кадамдық әрекеттердің алгоритмдері қолданылатын презентациялар әзірлеу керек. Мұндай тапсырмалар білім алушылар үшін түсінуді жеңілдетіп, оқу үдерісін қызықты әрі тиімді етеді. Қарапайым цифрлық платформаларды қолдану Тыңдаушылар LearningApps, ClassDojo, Padlet сияқты платформаларды қолдану арқылы оқушылардың белсенділігін бақылап, жоспарлау және өзара әрекеттесу дағдыларын дамытуға көмектеседі. Бұл платформалар инклюзивті білім беруде балаларды қолдауда пайдалы құралдар ретінде қарастырылады. Цифрлық шаблондар мен жұмыс парақтарын әзірлеу Тыңдаушылар цифрлық құралдар мен платформалар арқылы жұмыс парақтарын, шаблондарды әзірлеп, оларды өз бетінше және топпен жұмыс істеуге қолданады. Мысалы: Оқушыларға арналған жұмыс парақтарын жасау, оларды тапсырмаларды орындау немесе оқу кезінде қолдануға ыңғайлы ету. Өзіндік жұмыс және өзара әрекеттесу үшін адаптацияланған жұмыс парақтарын құрастыру. Мини-жобаларға қатысу
--	--	--

		Тыңдаушылар элементарлық визуалды макеттер, инфографика, скетчтер және басқа да шығармашылық материалдарды қолдана отырып, шағын жобалар жасайды. Бұл тапсырма тыңдаушылардың визуализация және шығармашылық қабілеттерін дамытуға мүмкіндік береді. Мысалы: Әртүрлі оқу құралдарын визуализациялау және олардың оқу процесінде қалай қолданылатынын көрсететін инфографика жасау. Қарапайым скетчтер мен иллюстрациялар арқылы балалардың оқу ортасын бейімдеу.
	Жұмыстың нәтижесі:	Дайын жобалық жұмыс Тыңдаушылар әзірлеген жобалар нақты және практикалық бағытталған өнім болып табылады. Бұл өнімдер инклюзивті білім беру процесін жеңілдету үшін арнайы әзірленген құралдар мен әдістерді қамтиды, мысалы: Жеке сүйемелдеу маршруты — ЕБҚ бар оқушы үшін арнайы әзірленген оқу жоспары және қолдау шаралары; Адаптацияланған оқу кеңістігі — оқушының қажеттіліктеріне сәйкес өзгертілген оқу ортасы, арнайы құралдар мен ресурс ортасы; Визуалды күн тәртібі — оқу процесін тиімді ұйымдастыру үшін бейімделген күн тәртібі; Коммуникация карталары — оқушының қарым-қатынасын жеңілдету үшін әзірленген визуалды немесе тексттік

		құралдар; Ата-аналармен және мамандармен өзара әрекеттесу жоспары — инклюзивті команда мен ата-аналар арасындағы тиімді коммуникацияны қамтамасыз ететін жоспар. Жобаның презентациясы Тыңдаушылар жобаларын қорғау барысында жобаның мақсаттары мен міндеттерін ашып, оларды іске асыру кезеңдері мен қолданылған әдістерді түсіндіреді. Бұл презентация тыңдаушының жобаны жүзеге асыру кезінде қолданған тәсілдер мен ресурстарды дұрыс таңдағанын және жобаның практикалық маңыздылығын көрсетеді. Презентация барысында келесі аспектілер баяндалады: Жобаның мақсаттары мен міндеттері — жобаның не үшін жасалғаны және оның негізгі мақсаттары; Жобаның іске асырылу кезеңдері — жоба кезең-кезеңімен қалай жүзеге асырылды; Қолданылған әдістер мен ресурстар — жоба барысында қолданылған техникалық және педагогикалық құралдар; Нәтижелер мен шешімдер — жобаның жүзеге асырылуының тиімділігі мен оқушыларға және оқытушыларға қалай көмектесетіні.
Қорытынды аттестацияның формасы::	Жобалық жұмыс:	Қорытынды өнімді әзірлеу: Адаптацияланған күн тәртібі: ЕБҚ бар оқушы үшін арнайы әзірленген күн тәртібі, оны оқу процесін жеңілдетуге бағыттау. Визуалды қолдау: Оқушыларға

		арналған визуалдық құралдар (карталар, оқу схемалары, қадамдық нұсқаулықтар). Сенсорлық бұрыш: Сенсорлық қолдау үшін арнайы ұйымдастырылған оқу кеңістігі, балалардың сезім мүшелерін дамытуға арналған құралдар. Кейсті сүйемелдеу: Белгілі бір ООП формасы бар баланы сүйемелдеу бойынша нақты жағдайды талдау және ұсыныстар жасау. Инклюзивті командамен және ата-аналармен өзара әрекеттесу жоспары: Оқушының білім алуын жақсарту үшін ата-аналар мен мамандармен тиімді ынтымақтастық жоспарын әзірлеу. Цифрлық, визуалдық және мультимедиялық құралдарды қолдану: Интерактивті схемалар мен видеоинструкциялар: Оқу материалдарын түсіндіру үшін цифрлық және визуалды құралдарды пайдалану. Презентациялар мен инфографика: Жобаның нәтижелерін көрсету үшін визуалдық құралдарды қолдану, оқушылардың түсінуін жеңілдету мақсатында инфографика жасау. Педагогикалық шешімдерді негіздеу: Теориялық және нормативтік негіздер: Жобада қолданылатын әдіс-тәсілдерді курс теориясы мен нормативті-құқықтық негіздерге сүйеніп негіздеу. Жоба барысында педагогикалық шешімдер мен қолданылған әдістердің теориялық тұрғыдан
--	--	---

		дұрыс болуын қамтамасыз ету. Жеке тұлғалық көзқарасты қолдану: Психолого-педагогикалық ерекшеліктерді ескеру: Әр оқушының жеке қажеттіліктерін ескере отырып, әдіс-тәсілдерді бейімдеу. Баланың психоэмоционалдық жағдайын және оқу қабілеттерін ескере отырып, арнайы қолдау көрсету. Инклюзивті өзара әрекеттесу және сүйемелдеу: Внеурочная қызметте инклюзивті өзара әрекеттестікті енгізу: Инклюзивті командамен және ата-аналармен жұмыс істеу, балалардың әлеуметтік дағдыларын дамыту үшін сыныптан тыс әрекеттер мен түрлі ойындарды қолдану.
	Жобаның нәтижесін қорғаудың презентациясы:	Жобаның тақырыбы мен концепциясын таңдау туралы негіздеме: Тақырыптың таңдалуы: Тыңдаушы өз жобасының тақырыбын, оның мәні мен қажеттілігін түсіндіреді. Мысалы, неге осы нақты оқушыға арналған сүйемелдеу немесе қолдау түрі таңдалды, оның қандай проблеманы немесе қажеттілікті шешетіні туралы баяндау. Мәселелер мен қажеттіліктер: Жоба білім алушының нақты қажеттіліктерін ескере отырып, қандай мақсатта жасалғаны айтылады. Бұл бөлімде тыңдаушы жобаның басталу себептерін, оқушының қажеттіліктері мен білім алу мәселелерін көрсетуі қажет. 2. Қолданылған технологиялар мен құралдарды негіздеу:

		Цифрлық ресурстар мен визуалды материалдарды қолдану: Тыңдаушы қолданылған әр түрлі құралдар мен технологияларды түсіндіреді. Мысалы, неге цифрлық құралдар, визуалды материалдар, коммуникация тәсілдері немесе адаптациялар таңдалды және олар қандай білім алу жағдайларына пайдалы екендігі туралы нақты дәлелдер келтіріледі. Қолданылған технологиялардың тиімділігі: Жоба барысында қолданылған технологиялардың оқушыларға қолжетімділігін жақсартуға қалай ықпал еткені көрсетіледі. 3. Әдістер мен тәсілдерді таңдау: Педагогикалық, психологиялық әдістерді қолдану: Тыңдаушы өз жобасында қолданған педагогикалық және психологиялық әдістер мен тәсілдерді түсіндіреді. Мысалы, альтернативті коммуникация, сенсорлық қолдау, дифференциацияланған тәсілдер сияқты әдістердің не үшін таңдалғаны және оларды қолданудың қажеттілігі туралы пікір білдіріледі. Қолданылған әдістердің тиімділігі: Әр әдістің білім алушыларға қалай әсер еткені, оның нәтижелері мен оқушылардың дамуындағы жетістіктері туралы талқылау жүргізіледі. 4. Жобаның құрылымы мен оны іске асыру логикасын түсіндіру: Жобаның кезеңдері мен іске асыру жоспарлары: Жоба қалай құрылды, оның іске асырылу
--	--	---

		кезеңдері қандай болды, кімдер қатысты және жобаның қандай ресурстары қолданылды. Мысалы, кезеңдер (жоспарлау, әзірлеу, тестілеу), қатысушылар (педагог-ассистент, мұғалім, психолог, ата-аналар), қолданылған ресурстар. Команда мен ынтымақтастық: Егер жоба инклюзивті командамен жасалған болса, онда тыңдаушы өз жобасының жүзеге асырылуында әртүрлі мамандармен (мұғалімдер, психологтар, дефектологтар) жұмыс істеу ерекшеліктері туралы айтып өтеді. 5. Жобаның тиімділігін талдау: Күтілетін немесе нақты нәтижелер: Жоба бойынша алынған нәтижелерді бағалау. Бұл бөлімде жоба арқылы қол жеткізілген мақсаттар мен нәтиже, сондай-ақ оның практикалық маңыздылығы қарастырылады. Мысалы: Жоба оқушының оқу үлгерімін жақсартты ма? Қолданылған әдістер мен құралдар қандай нәтижелерге алып келді? Инклюзивті білім беру контекстінде жобаның қолдану мүмкіндігі: Жобаның инклюзивті білім беру жағдайында қалай қолданылуы мүмкіндігі және оның тиімділігі туралы пікірлер. Жобаны қорғау барысында тыңдаушылар: Жобаны дәлелдеп, түсіндіреді: Өз жобасының маңызды аспектілерін түсіндіріп, оның жұмысқа ықпал ету деңгейін сипаттайды. Шешімдер мен ұсыныстарды
--	--	---

		қорғайды: Жоба аясында қабылданған шешімдер мен оларды жүзеге асырудың себептерін негіздейді. Жобаның қолданылу мүмкіндіктері: Қолданылған әдіс-тәсілдер мен құралдардың оқу процесінде қалай қолданылуы мүмкін екенін көрсетеді. Қорғау кезеңінде тыңдаушыларға қойылатын сұрақтар: Жоба неге дәл осы оқушы үшін жасалған және оның қандай қажеттіліктері бар? Қолданылған әдіс-тәсілдердің тиімділігі неде? Бұл жоба басқа сыныптар мен оқушыларға қалай әсер етуі мүмкін? Қиындықтар мен оларды шешу жолдары қандай болды? Жобаны қорғау — тыңдаушылардың өз білімдерін және дағдыларын нақты жағдайларда қолдану қабілетін бағалаудың маңызды бөлігі.
Тыңдаушылардың өз-өзін бағалауы		Оқыту процесінде тыңдаушылар өздерінің жетістіктері мен даму деңгейін анықтау үшін өзін-өзі бағалау анкеталарын толтырады. Бұл анкета тыңдаушыларға олардың оқу барысындағы жетістіктері мен кемшіліктерін түсінуге, сондай-ақ одан әрі даму үшін қандай бағыттарда жұмыс істеу керектігін анықтауға мүмкіндік береді. Анкетаның құрылымы мен сұрақтары тыңдаушының өз білімін және дағдыларын объективті түрде бағалауға көмектеседі.
	Критикалық ойлауды	Талқылаулар, қателіктерді

	қалыптастыру	талдау және жұмысын жақсартуға арналған ұсыныстар.
--	--------------	--

8.3 Бағалау критерийлері:

Курс бойынша тапсырмаларды әзірлеу және орындауды бағалаудың критерийлері келесі аспектілерді қамтиды:

Теориялық материалды білу:	Инклюзивті білім беру саласындағы негізгі ұғымдарды түсіну және қолдану: ерекше білім беру қажеттіліктері (ЕБҚ), жеке көзқарас, бейімделген білім беру бағдарламасы (БББ), педагогикалық сүйемелдеу, визуалды және сенсорлық қолдау және басқа да аспектілер; Қазіргі педагогикалық әдістер мен сүйемелдеу технологияларын қолдану мысалдарын талдау және бағалау қабілеті: әртүрлі ЕБҚ бар оқушыларды сүйемелдеу (көз, есту, тірек-қимыл аппаратының бұзылуы, АСБ және басқа даму ерекшеліктері бар балаларды қоса алғанда); Педагогикалық, психолого-педагогикалық және этикалық қағидаттарға бағдарлану: білім беру ұйымында ЕБҚ бар баланы сапалы қолдауды қамтамасыз ететін принциптер; Инклюзивті команда құрылымы мен функцияларын және педагог-ассистенттің мұғаліммен, ата-аналармен және сүйемелдеу мамандарымен өзара әрекеттесу жүйесіндегі рөлін түсіну.
Практикалық дағдылар:	Педагогикалық әдістерді әртүрлі қолдану дағдысы Ойын және сенсорлық сүйемелдеу әдістері; Альтернативті және қосымша коммуникация элементтері (ААС); Визуалды қолдау және кеңістікті құрылымдау; Өзін-өзі күту дағдыларын қалыптастыру және әлеуметтік бейімделу әдістері. Сүйемелдеу қызметінің элементтерін әзірлеу және жүзеге асыру қабілеті: Жеке сүйемелдеу жоспарларын құрастыру; Әртүрлі ООП түрлері бар балалар үшін бейімделген оқу және қосымша сабақтарды әзірлеу; Оқушылардың арнайы қажеттіліктерін ескере

		отырып, инклюзивті орта мен қосымша қызметті ұйымдастыруға қатысу. Практикалық тапсырмалардың сапасы, түпнұсқалығы және функционалдылығы: Жұмыс материалдарын жасау (визуалды кестелер, қолдау карталары, чек-листтер); Цифрлық шешімдер мен мобильді қосымшаларды қолдану (мысалы, визуализация, белсенділікті қадағалау, балаға кері байланыс беру); Тапсырмаларды орындауда шығармашылық және жеке көзқарасты көрсету.
Тәуелсіздік жауапкершілік:	пен	Тапсырмаларды және жобалық жұмыстарды орындаудағы тәуелсіздік: Стандартты емес педагогикалық жағдайларда негізделген шешімдер қабылдау қабілеті, бастамашылық көрсету, қойылған тапсырмаларды сыни тұрғыдан қарастыру және оларды іске асырудың оңтайлы жолдарын табу; Ерекше білім беру қажеттіліктері (ЕБК) бар оқушыларды сүйемелдеу қабілеті: Жеке сүйемелдеу жоспарларын әзірлеу, оқу ортасын бейімдеу, қажетті материалдарды дайындау және инклюзивті топ мүшелерімен өзара әрекеттесу; Уақыт пен ресурстарды басқару дағдылары: Жұмыс кезеңдерін дұрыс бөлу, мерзімдерді сақтау, оқушының жұмыс аймағын ұйымдастыру, құжаттаманы уақытында ұсыну және кері байланыс беру; Кәсіби міндеттерге жауапкершілікпен қарау: Педагогикалық этиканы, конфиденциалдылықты, теңдік принциптерін сақтау, кемсітушілікке жол бермеу, үздіксіз кәсіби дамуға дайын болу; Шектеулі уақыт немесе ресурстар жағдайында оқу және сүйемелдеу қызметін жүзеге асыруға дайын болу: Қосымша сабақтар, мектептегі іс-шаралар, дамытушы сабақтар мен сенсорлық үзілістерді сүйемелдеу.

8.4 Бағалау құралдары:

Тестілеу	және	Теориялық білімді тексеру үшін тесттер, бұл
----------	------	---

сауалнамалар:	педагогтарға материалды меңгеруді жылдам бақылауға мүмкіндік береді.
	Кері байланыс сауалнамалары, олар тыңдаушылардың қажеттіліктеріне бағдарланған бағдарламаны бейімдеуге көмектеседі..
Портфолио:	Портфолио жүргізу, оған барлық орындалған тапсырмалар, жобалар және есептер кіреді. Бұл тыңдаушының прогресі мен жұмыс нәтижелерін жүйелі түрде тіркеуге мүмкіндік береді.
Презентациялар және жобаларды қорғау:	Қорытынды жобаны оқытушылар комиссиясының алдында қорғау, онда жұмыс нәтижесімен қатар, процесс те бағаланады.
Онлайн бағалау:	Онлайн платформаларды қолдану, аралық және қорытынды тестілерді тапсыру, онлайн емтихандарды өткізу және жедел кері байланыс алу.

8.5 Нәтижелерді бағалау және құзыреттілік деңгейі

Қорытынды бағалау пайыздық шкалаға негізделеді, онда әрбір компонент (теориялық білім, практикалық тапсырмалар, жобалық жұмыстар) жалпы бағалауда белгілі бір салмаққа ие болады.

Ұсынылған шкала:

90–100% — Өте жақсы (барлық талаптарға сәйкес, шығармашылық және техникалық дағдылардың жоғары деңгейі көрсетілген).

70–89% — Жақсы (негізгі талаптарға сәйкес, бірақ жұмыс барысында кейбір аспектілерді жақсарту қажет).

50–69% — Қанағаттанарлық (тапсырмаларды орындау сапасын жақсарту үшін қосымша жұмыс қажет).

50%-дан төмен — Қанағаттанарлықсыз (бағдарламаны орындау қанағаттанарлықсыз, қайта даярлау қажет).

Білімді қайта бағалау мүмкіндіктері

1. Қайта емтихандар немесе қайта тапсыру	Егер қорытынды баға қанағаттанарлықсыз болса, сіз мұғалімге емтиханды қайта тапсыруға немесе курстың белгілі бір тақырыптары бойынша қайта тестілеуден өтуге мүмкіндік бере аласыз. Бұл мұғалімге қосымша оқудан немесе кеңес беруден кейін өзінің жетілдірілген білімін көрсетуге мүмкіндік береді.
Артықшылықтары:	
Мұғалімге қателерді түзетуге мүмкіндік береді.	Материалды тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.

2. Қашықтықтан тапсырмалар немесе қосымша тестілеу	Егер курс офлайн және онлайн компоненттерді қамтыса, мұғалімге жалпы бағалауды жақсартуға көмектесетін қосымша онлайн тапсырмалар немесе сынақтардан өтуді ұсынуға болады. Бұл жағдайда оқу материалын бірнеше бөлікке бөлуге болады және мұғалім қосымша тапсырмаларды орындау арқылы бағаны біртіндеп жақсарты алады
Артықшылықтары:	
Уақыт бойынша икемділік.	Аз қарқынмен өз бетінше жұмыс істеу мүмкіндігі.
3. Жеке кеңес беру және қайталау тапсырмалары	Қанағаттанарлықсыз нәтиже болған жағдайда, проблемалық бағыттарды пысықтау үшін оқытушымен қосымша кеңестер ұсынуға болады. Бұл консультацияларда мұғалім сұрақтар қоя алады, түсініксіз тақырыптарды қайта қарайды және білімді жақсарту бойынша ұсыныстар ала алады.
Артықшылықтары::	
Жекелендірілген тәсіл.	Күрделі тақырыптарды түсіндіру мүмкіндігі.
4. Қосымша курстар немесе оқу модульдері	Қиындық тудырған тақырыптарды терең зерттеу үшін қосымша оқу модульдерін немесе курстарды аяқтауға мүмкіндік беру. Бұл өзін-өзі басқаратын онлайн курстар, вебинарлар немесе тіпті сыныптағы қосымша сабақтар түрінде ұйымдастырылуы мүмкін.
Артықшылықтары:	
Білімді жақсарту үшін қосымша ресурстардан өту мүмкіндігі	Оқушы өз қарқынымен жұмыс істей алады.
5. Курстық немесе зертханалық жұмыстарды қайта қарау және жақсарту мүмкіндігі.	Егер курстық бағаның төмен болуына байланысты қорытынды баға нашарласа, мұғалімнің түсініктемелерін ескере отырып, мұғалімге өз жұмысын қайта өңдеу немесе жақсарту мүмкіндігін ұсынуға болады
Артықшылықтары:	
Оқыту процесі жұмыс сапасын жақсартуға бағытталған	Мұғалім түзету процесінде қосымша тәжірибе жинай алады.
6. Қалыптастырушы бағалауды қолдану	Қалыптастырушы бағалау курс барысында мұғалімдердің білімін олардың нәтижелерін қорытынды бағалауға дейін түзету мүмкіндігімен үнемі тексеруді қамтиды. Бұл мұғалімнің қиындықтарын уақытында байқап,

	оған қосымша ресурстар немесе тапсырмалар ұсынуудың пайдалы құралы болуы мүмкін
Артықшылықтары:	
Үлгерімнің тұрақты мониторингі	Оқыту тәсілін уақтылы түзетуге мүмкіндік береді
7. Бағалауды ескере отырып қайта тапсыру	Кейбір жағдайларда мұғалімге курсты негізгі бөлімдер бойынша ішінара бағалаумен аяқтауды және сәтсіз бөліктерді қайта тапсыруға мүмкіндік беруді ұсынуға болады. Бұл бүкіл курсты қайта тапсыру қажеттілігін болдырмайды, сонымен қатар тек қиын аспектілерге назар аударуға мүмкіндік береді
Артықшылықтары:	
Тасымалдау процесін жеңілдету.	Мұғалім өзінің әлсіз тұстарымен жұмыс жасай алады.

Қорытынды:

Оқу нәтижелерін бағалау материалды игерудің сәттілігін анықтауға ғана емес, сонымен қатар тыңдаушылардың одан әрі кәсіби өсуі үшін бағыттарды анықтауға, сондай-ақ олардың білімді нақты білім беру практикасында практикалық қолдануға деген ынтасын арттыруға көмектеседі.

9. Курстан кейінгі қолдау

Курстан кейінгі сүйемелдеу - бұл біліктілікті арттыру бағдарламасын аяқтағаннан кейін қатысушыларға олардың кәсіби дамуын қолдау мақсатында ұсынылатын әртүрлі әдістер мен қызметтердің жиынтығы. Мұндай сүйемелдеу курстың тиімділігін арттырып, қатысушыларға теориялық білімді практикада қолдануға мүмкіндік береді. Бұл кезеңде оқу процесін жалғастыру, қосымша көмек алу және алған білімді нақты жұмыс жағдайларында қолдану маңызды.

Курстан кейінгі сүйемелдеу мақсаттары:

Алынған білімдер мен дағдыларды нығайту	Курс қатысушылары жаңа әдіс-тәсілдер мен әдістемелерді өз жұмысында қолдануға қосымша қолдау алады..
Жеке білім беру бағдарламаларын (ЖББ) жүзеге асыруда көмек көрсету	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін ЖББ әзірлеу және іске асыру бойынша кеңестер мен ұсыныстар беріледі.
Кәсіби өсуге жағдай жасау	Курс аяқталғаннан кейінгі сүйемелдеу логопедтердің кәсіби дамуын жалғастыруына көмектеседі, оларға жаңа материалдар, әдістемелер мен педагогикалық зерттеулерге қолжетімділік береді..

Курстан кейінгі сүйемелдеу формалары:

1. Кеңес беру және тәлімгерлік	Туындаған мәселелерді талқылау үшін оқытушылармен немесе тәжірибелі әріптестермен мерзімді консультациялар.
	Тәжірибелі мамандар жаңадан бастаушыларға жаңа білімді қолдануға бейімделуге көмектесетін тәлімгерлік.
2. Онлайн ресурстар мен вебинарлар	Онлайн материалдарға, дәрістерге, бейне курстарға және оқу құралдарына қол жеткізу
	Мамандар түзету педагогикасындағы өзекті мәселелер мен жаңа тәсілдерді талқылай алатын тұрақты вебинарлар мен онлайн-сабақтар
3. Топтық форумдар мен талқылаулар	Курс қатысушыларына тәжірибе алмасуға, сұрақтар қоюға, материалдармен бөлісуге арналған форумдар немесе чат топтарын құру.
	Мұндай топтардағы өзара әрекеттесу туындаған қиындықтарды шешуге көмектеседі және кәсіби қоғамдастық сезімін қолдайды..
4. ЖОБ іске асыруда практикалық көмек	Жеке білім беру бағдарламаларын әзірлеу және түзету бойынша жеке консультациялар.
	Алынған білімді нақты жағдайлар мен оқушыларға қолдануға көмектесу.
5. Оқыту тиімділігін бағалау және бақылау	Логопедтердің жаңа тәсілдер мен әдістерді қолданудағы ілгерілеуін бақылауға мүмкіндік беретін мониторинг жүйесін енгізу
	Курс қатысушыларының тұрақты есептері мен пікірлері, сондай-ақ оқитын балалардың табыстылығын бақылау негізінде білімді енгізуді бағалау.
6. Кәсіби желілер мен қауымдастықтар	Логопедтер қолдау таба алатын, тәжірибе алмасатын және жаңа жобалар мен бастамаларға қатыса алатын кәсіби желілерді құру және қолдау.
	Қатысушыларды өзекті ақпаратқа, әдістемелік ақпаратқа қол жеткізе алатын кәсіби қауымдастықтарға қосу материалдарды, сондай-ақ әріптестерден үйреніңіз.
7. Қосымша білім	Біліктілікті одан әрі арттыру үшін қосымша курстарға, семинарларға, тренингтерге қол жеткізу.

	Түзету білім беру саласындағы мамандарға қатысты жаңа білім беру бастамалары мен курстары туралы ақпарат
--	--

Курстан кейінгі сүйемелдеудің мақсаты

Кәсіби дағдыларды тұрақты түрде дамыту - курстың барысында алынған білім мен дағдыларды нығайту және оларды нақты жұмыс жағдайларында тиімді қолдану.

Практикалық қолдау көрсету – Курсты аяқтағаннан кейін білім алушыларға практикалық көмек көрсету, олардың мәселелерін шешуге бағытталған ұсыныстар мен кеңестер беру.

Кері байланыс алу және өзара тәжірибе алмасу - Білім алушылардың тәжірибелерімен бөлісуге, сұрақтар мен мәселелерді талқылауға арналған жағдай жасау.

Тұрақты кәсіби өсуге ынталандыру - оқытушылар мен педагогикалық қызметкерлердің кәсіби өсуін қамтамасыз ету үшін курстан кейінгі қосымша білім беру бағдарламалары мен ресурстарды ұсыну.

Курстан кейінгі сүйемелдеудің нәтижелері

Өзара тәжірибе алмасу және кәсіби өсу-курстан кейінгі сүйемелдеу мұғалімдердің өзара тәжірибе алмасуын және жаңа идеяларды енгізуін ынталандырады. Бұл педагогтардың кәсіби өсуіне ықпал етеді.

Кәсіби дағдылардың жетілдірілуі-курсты аяқтағаннан кейін білім алушыларға қолдау көрсету олардың кәсіби дағдыларын әрі қарай дамытуға мүмкіндік береді. Бұл, әсіресе, арнайы білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу дағдыларын жетілдіруге бағытталған.

Білім алушылардың ынтасы мен мотивациясын арттыру-курстан кейінгі қолдау білім алушылардың кәсіби өсуге деген ынтасын арттырады, олар өз салаларында одан әрі дамуға, жаңа білім мен тәжірибе алуға ұмтылады.

Тұрақты кәсіби қолдау-курстан кейінгі сүйемелдеу қатысушылардың жаңа әдістер мен стратегияларды меңгеруін қамтамасыз етеді, олардың кәсіби тұрғыдан үздіксіз дамуына ықпал етеді.

Осы курс тыңдаушыларын курстан кейінгі сүйемелдеуді түрлі ақпараттық-коммуникациялық құралдардың (электрондық пошта, мессенджерлер – WhatsApp, Telegram, әлеуметтік желілер – Facebook, сервистер - Google – Duo, Hangouts, Zoom және т.б.) көмегімен біліктілікті арттыру Бағдарламасын іске асыратын оқытушылар жүзеге асырады.

Оқу-әдістемелік материал интернет-платформада орналастырылады www.center-nit.kz

Курстан кейінгі сүйемелдеу әр түрлі формада жүзеге асырылады:

- жеке және топтық консультациялар түрінде (оның ішінде бейнеконференция режимінде);
- мәтіндік және бейнематериалдарды пайдалана отырып, әдістемелік және

нормативтік-құқықтық сүйемелдеу;

- әдістемелік семинарлар (вебинарлар), дөңгелек үстелдер және т. б.;
- ғылыми-практикалық конференциялар.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер

1. Абдуллин, Ә. Ж. (2021). Инклюзивті білім берудің психолого-педагогикалық негіздері. Алматы: Қазақ университеті. – 250 б.
2. Әбдіқалықова, М. Б. (2020). Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту әдістемесі. Астана: Елшім. – 300 б.
3. Байділдаева, Г. М. (2021). Жасанды интеллекттің білім беру саласындағы қолданылуы. Алматы: Мектеп. – 280 б.
4. Дүйсенова, Ж. Қ. (2022). Инклюзивті білім беру: теория және практика. Қарағанды: ҚарМУ баспасы. – 180 б.
5. Еркекова, Л. И. (2023). Жасанды интеллект және педагогикалық инновациялар. Алматы: Атамұра. – 320 б.
6. Жұмабекова, А. Б. (2020). Ерекше қажеттіліктері бар балалардың әлеуметтік интеграциясы. Шымкент: ҚазМУ баспасы. – 220 б.
7. Иманғазина, Б. К. (2022). Жоғары білім беру жүйесінде жасанды интеллектті қолдану. Алматы: Дәуір. – 250 б.
8. Камалова, А. К. (2021). Психологиялық-педагогикалық тұрғыдан инклюзивті білім беру. Павлодар: Білім. – 300 б.
9. Кемалова, Л. А. (2023). Инклюзивті білім беру үшін әдістемелік құралдар. Алматы: Қазақ университеті. – 290 б.
10. Мәди, Р. Ә. (2021). Инклюзивті білім беру және педагогикалық технологиялар. Астана: Елшім. – 180 б.
11. Махамбетова, Ә. Т. (2022). Жасанды интеллект және психологиялық диагностикалау әдістері. Ақтөбе: Рауан. – 200 б.
12. Мұхтарова, Ж. Ж. (2023). Қазіргі білім берудегі инновациялық технологиялар. Алматы: Мектеп. – 210 б.
13. Нұрсұлтанова, Л. Қ. (2020). Жасанды интеллекттің мектеп жүйесіндегі рөлі. Шымкент: Қазақ университеті. – 240 б.
14. Омарова, З. Т. (2021). Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды қолдау. Алматы: Атамұра. – 230 б.
15. Рахимова, М. Б. (2022). Инклюзивті білім беру және ЖИ технологиялары. Алматы: ҚазМУ баспасы. – 250 б.

Қосымша әдебиеттер

16. Сүлейменова, Ә. Қ. (2021). Әлеуметтік тұрғыда инклюзивті білім беру. Ақтөбе: Қарағанды университеті. – 220 б.
17. Таңатарова, Л. М. (2022). Педагогикалық технологияларды қолданудағы жасанды интеллекттің ықпалы. Алматы: Жазушы. – 260 б.
18. Тұрарова, Н. О. (2020). Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық ерекшеліктері. Қостанай: ҚазҰПУ баспасы. – 240 б.

19.Қайратова, С. Р. (2021). Жасанды интеллекттің білім беру жүйесінде қолданылуы. Астана: Назарбаев университеті баспасы. – 210 б.

20.Құдайбергенова, Д. М. (2023). Инклюзивті білім беру мен заманауи технологиялар. Алматы: Ғылым. – 290 б.

21.Қуандықова, Ж. А. (2020). Мектеп жүйесінде ЖИ технологияларын пайдалану. Ақтөбе: Өркен. – 230 б.

22.Сүлейменова, А. К. (2022). Білім беру мен тәрбиеде инновациялық технологиялар. Астана: ҚарМУ. – 250 б.

23.Шарапова, Н. Т. (2021). Ерекше балаларды оқытуда инновациялық тәсілдер. Алматы: Қазақ университеті. – 280 б.

24.Ысқақова, С. О. (2023). Жасанды интеллект пен білім беру жүйесі. Шымкент: Мектеп. – 270 б.